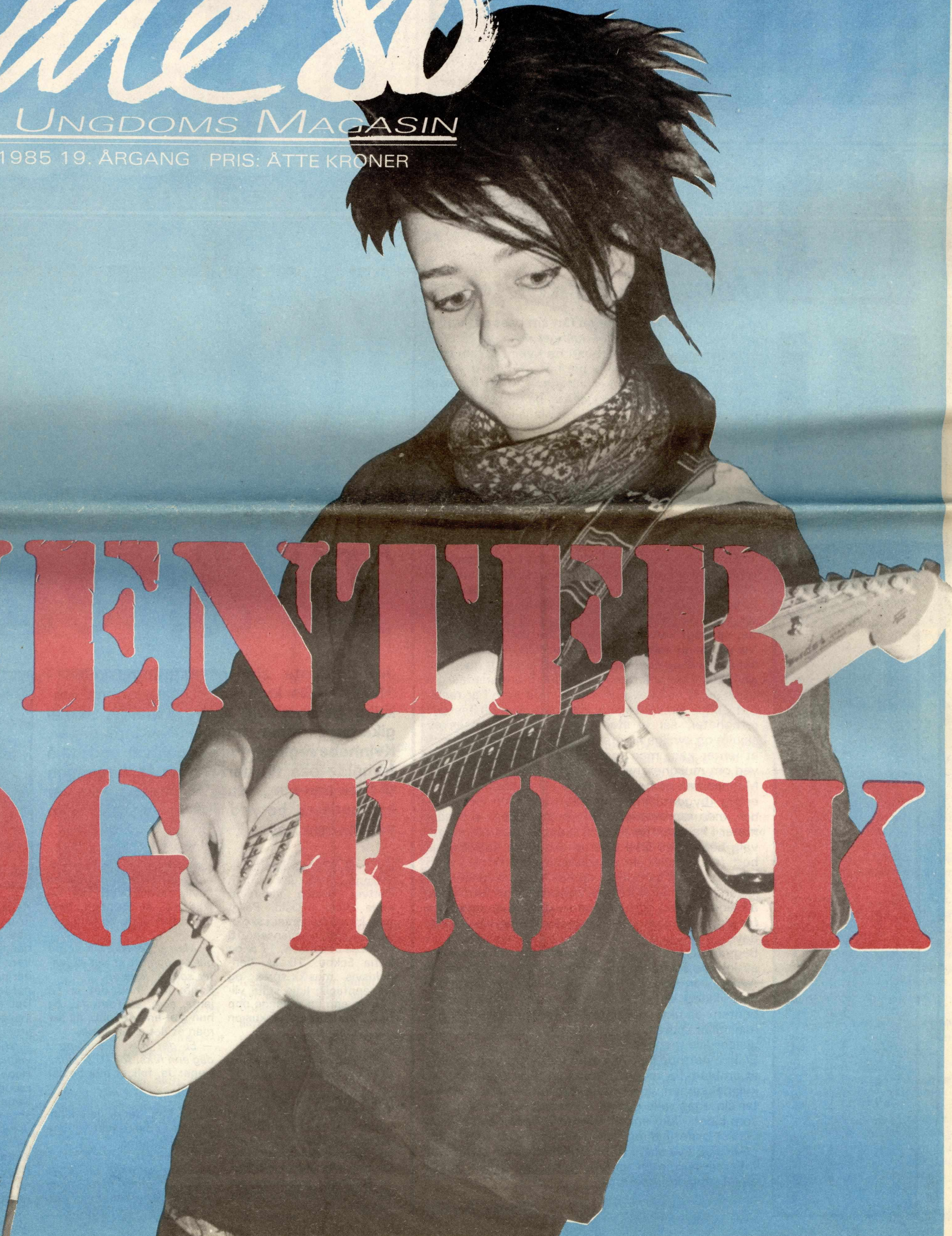

Rute 80

RØD UNGDOMS MAGASIN

NR: 5 1985 19. ÅRGANG PRIS: ÅTTE KRONER

JENTTER OG ROCK

Foto: Merete Jåsund.

Jenters virkelighet

«De siste årene har mannen fått sitt pass påskrevet med svært negative anmerkninger. Han har fått høre at han har «stjålet» jobben fra kvinnen, hun som egentlig passer så mye bedre i de såkalte «mannsdominerte yrkene». Nå er det kjønnskvoteing som er i skuddet, for nå skal kvinnen ha jobben til mannen enten hun har kvalifikasjoner eller ei. Så har mannen fått vite at han er konemishandler og dranker, som slår sine barn og som leser porno og ser videovold med sadisme og drap og det som verre er.

Nå sist var det incest det ble fokusert sterkt på. Selvsagt var det mannen også denne gang, pappa, bestefar, onkel eller andre nære slektninger av hannkjønn som misbrukte barn. Selvsagt skjer slike ting dessverre, men er det noe som gjelder alle menn? Politiet er forundret over at få eller ingen anmeldelser er kommet inn etter incest debatten. Kan dette skyldes at problemet ikke er så stort som enkelte kvinner hadde «håpet» på? Ja, jeg bare undres jeg....»

Ja, sjølsagt kan menn undres, for det var naturligvis en mann som stod bak ovenstående sitat, hentet fra Kort og Godt spalta i Dagbladet for noen dager siden. For jenter er virkeligheten annerledes. På tross av et nylig avslutta kvinnetiår som har resultert i både likestillingslov og andre formelt fastede rettigheter, ser vi stadig at jenter begrenses av skjulte og synlige hindre. De siste årene har vist oss at jenter kan, men man kan stille spørsmålsteget ved om mulighetene er blitt særlig større.

Mannen bak de bevingede ord i Dagbladet er ingen enslig «bygdetulling», med et uvanlig hat mot kvinner, men representerer strømninger som vi stadig møter i kampen for jenters likeverd. Jenters yrkesvalg begrenses ikke bare av at jenter sosialiseres bort fra flertallet av de jobbene som finnes, men slås også fast av norske domstoler som f.eks i Hilleslandsaken der 4 kvinner mistet jobben fordi både arbeidsgiver og domstol mente de var «å anse som forsørget». Hvem sa at kjønnskvoteing var i skuddet?

Begrensninger i yrkesliv og yrkesvalg er bare en del av jenters hverdag. En annen del av hverdagen er faktisk pornoblader, vold mot kvinner, seksuell undertrykking og incesttilfeller, som «Dagbladskribenten» så riktig har oppfatta. Men har han rett når han stiller spørsmålsteget ved om «dette er noe som gjelder alle menn?»

Er ikke nettopp incest, porno og kvinnemishandling et problem for menn? Mange faktorer skal til for at kvinnekampen skal lykkes, ett av dem er at menn tar sin egen rolle opp til vurdering og ser seg selv som kjønn, ikke enkeltindivider. Vi skal sjøl klare å vise at jenter kan og hvilke begrensninger som ligger på oss og hva slags samfunnsystem som skal til for å fjerne dem, men tar ikke gutta opp ballen, ligger målet enda lenger unna.

Merete Jåsund

Ti år etter

Jeg begynte sjøl på ungdomsskolen i 1975, i FNs kvinneår. Diskusjonene omkring fri abort og andre kvinnespørsmål gikk høyt i timer, frikvarter og temadager. Kvinnebevegelsen var noe vi var nødt til å forholde oss til, den preget tankegangen til flere enn meg. Idag, 10 år etter, hva har kvinnetiåret betydd for de jentene som vokser opp nå?

For å få svar på spørsmållstillinga stakk jeg innom Hartvig Nissen videregående skole i Oslo. Peilet meg inn på tre jenter i skolegården. Iren Kristiansen, 16 år, Hege Johanson, 17 år og Katja Eckbo, 16 år, henholdsvis musikk, språk og allmennfaglig linje stilte villig, om enn litt nølende opp til en springende diskusjon om kvinnesak.

— *Hva slags forhold har dere til kvinnebevegelsen?*

Hege: Jeg er for likestilling. Trudde det var det, men vi hadde en stiloppgave på skolen, da skjønte jeg at det ikke alltid er det. Men jeg føler meg ikke undertrykt sjøl.
— *Oppfatter dere dere sjøl som en del av kvinnebevegelsen?*

Katja: Egentlig ikke. Jeg er enig i mye, men det blir så jævlige overdrevet. Når du ikke kan si formann, men må si forkvinne og sånn.

— *Men er det ikke OK at det blir synliggjort at det er jenter som er ledere?*

Katja: Nei, hvis det er en jente som er formann og hun gjør en god jobb, så ser man at det er en jente.

— *Er det mer likestilling i dag enn feks. for 10 år siden?*
Hege: Ja, folk er mer bevist på det.

Katja: Mm, det er flere kvinner ute i arbeidslivet og flere kvinnelige sjefer.

— *Men samtidig er det jo sånn at jenter bare velger mellom 30 yrker, mens gutta velger mellom 280...?*

Katja: Ja, men jentene har jo også sjansen til å velge noe annet. Du må jo gjøre noe sjøl.

Iren: Det er ikke alltid kvinner passer der. I Brannvesenet feks. er det ingen jenter. Det er vanskelig å komme inn det pga. at du må være sterk.

— *Hvorfor tror dere jenter velger så tradisjonelt?*

Hege: Jentene er kanskje redde for å ikke klare det. Katja: Jeg tror ikke det. De som velger gutteyrker klarer det jo bra.

— *Hva skal dere bli sjøl?*
Katja: Medisin eller lærer...
Hege: Veit ikke. Jeg vil ha en jobb som er varierende, reise litt, tjene bra. Vil ikke

I redaksjonen for dette nummer: Merete Jåsund (redaktør og ansvarlig utgiver), Siri Baastad, Leif Steinholt, Ann Helen Skaug, Torill Storvestre. I Trondheim: Solveig Mikkelsen.

Adresse: Postboks 4702, 0506 Sofienberg, Oslo 5. Telefon: (02) 37 73 50

Abonnement kr. 35 pr. helår, (6 numre hvorav ett dobbeltnummer).

Signerte artikler står for forfatterens egen regning og behøver ikke være sammenfallende med Rød Ungdoms syn. Sats og trykk: A.S Duplotrykk, 1885.

Fra venstre: Katja Eckbo, Iren Kristiansen og Hege Johanson.

Foto: Leif Steinholt.

dårlig betalt. Det er ikke så mange av jentene i min klasse som vet hva de vil bli. Guttene vet det, ikke jentene.

— Hvorfor er det sånn?

Iren: Vet ikke.

Katja: Guttene skal bli lege, advokat eller siviløkonom. Det virker som om jentene har flere valg, de får ikke bestemt seg.

Hege: Jentene skal bli guide eller sjukepleier. Jeg vil hvertfall ha en jobb, så jeg ikke blir avhengig av noen mann.

— Så drømmen er ikke hus, 3 barn og mann?

Iren: Nei, hva gjør du om du blir skilt da?

Hege: Jenter tenker ikke så mye sånn lenger, når skilsmissestatistikken bare øker. Iren: Du må ha deg en utdanning.

Hege: Men det virker som om mange glemmer det etterhvert. Når de blir 22 og sånn, så gifter de seg og glemmer utdannelsen. Men det er jo deres egen feil, det er jo opp til deg sjøl.

Iren: Du må jo vite hva du vil.

— Diskuterer dere sanne ting på skolen?

Hege: Nei, vi har aldri diskutert det, vi har bare hatt en stil om likestilling en gang.

Katja: Vi vet for lite om det.

— Så dere føler dere ikke undertrykt på skolen?

Samstemt: Nei, aldri. Hege: Om jeg kommer ut i arbeidslivet og merker det, vil jeg bli fly forbanna.

Katja: Det vil kanskje bli viktigere når jeg blir større.

— Kampen mot porno er en viktig sak for kvinnebevegelsen idag. Hva slags forhold har dere til den?

Hege: Barneporno og dyreporno bør vekk. Men uskyldig porno, det får være dem som kjøper det sin sak.

Iren: Det må være opp til dem som stiller opp. Jeg ville aldri gjort det, men om de vil tjene penger på det så...

— Så dere reagerer ikke på pornoens kvinnesyn?

Hege: Om folk ikke vil lese det, så får de la være. Men det ville vært best om den ikke fantes.

— Hvorfor finnes pornoen da og hvorfor er det marked for den?

Katja: Fordi noen tjener penger på den. Det vil alltid finnes noen gamle griser som kjøper den. Mye smågutter også, klart det er spennende. Jeg tror aldri du vil få bort pornoen.

— 6timers arbeidsdag er et annet viktig kvinnekraft, hva synes dere om det?

Kollektivt: Aldri hørt om det.

Hege: Det er vanskelig å si noe om, kan ikke tenke meg at det går.

Iren: Det kan jo hvertfall ikke gå om folk skal ha samme lønna, det blir jo bare rot. Hvis en skal jobbe mindre, og ha like mye i lønn. Men det høres jo fint ut.

— Er det viktig at kjæresten er for likestilling?

Iren: Nå ville jeg drite i det, men seinere kanskje...? Hege: Kommer an på åssen det er - hvis han ville at jeg skulle sitte hjemme på lørdagskvelden feks, ville jeg ikke finne meg i det. I Norge er det sånn at gutta ikke ser ned på jentene, det er annerledes i andre land.

Katja: Men senere, om jeg blir gift, vil det kanskje bli

viktigere. Hvis han er sånn som ikke kan sette vekk en tallerken engang, ville jeg bli sprø.

Iren: Det er jo en selvfølge, han skal få hjelpe til. Katja: Ja, må ikke begynne å skjemme han bort.

— Hjelpe til sier dere, er det jentene som skal ha ansvaret for husarbeidet da?

Iren: Ja, jentene må ha hovedansvaret for husarbeidet. Jeg vil ikke ha en sånn myk mann. Katja: Nei, han skal ikke komme tussende med forkle og oppvaskkosten nei. Hege: Det er ikke jeg enig i, de skal ha like mye ansvar, de bor jo der begge to.

Katja: Jeg er fortsatt litt opphengt i «gutte» og «jente»arbeid hjemme. Jeg trives med det.

Iren: Oppgaven til mannen min må bli å lage mat, for det kan ikke jeg.

— Hva er de viktigste egenkapene hos en kjæreste?

Hege: Humor, at han ser lyst på livet. At han godtar meg som jeg er.

Iren: At han er glad i deg.

Katja: At dere har noe felles.

Hege: At han ikke er helt kald. Har følelser, ikke er sjøloptatt.

— Er det viktig for forholdet å dele på arbeidet?

Hege: Det må være et naturlig forhold, dele det som det passer.

— Så du vil ikke ha liste på veggen over hvem som har ansvaret for oppvasken, klesvasken og støvtørringa, det hadde jeg når jeg bodde i kollektiv?

Katja: Det er annerledes når du bor i kollektiv, der må du dele, det er jo mange fler. Dessuten er det ikke ekte-mannen.

Hege: Jenter skal hvertfall ikke gå å irritere seg over det uten å gjøre noe sjøl.

Så dere synes ikke jenter trenger er felles plattform?

Katja: Kanskje i arbeidslivet, men ikke for likestilling hjemme. Det er jo opp til deg sjøl om det ikke går. Du har jo et personlig ansvar?

Merete Jåsund

MYKE JENTER I

HARDE FAG

«Fysikkfagene åpner for yrker med makt, de er viktige for å oppnå posisjoner der man kan være med å bestemme samfunnets utvikling. I dag skremmer fysikkfaget jentene fra seg. Vi må endre fysikkfaget for å øke jentenes deltakelse. Jentene trenger fysikkfaget og fysikkfaget trenger jentene.»

Ordene kommer fra Svein Lie, lektor ved Eikeli videregående skole i Bærum. Jeg treffer han som avtalt på lærerværlset, han er tilbake i skolen etter å ha tilbrakt et par år på Blindern, der han har forsket rundt jenter og fysikkfag. Forskningsprosjektet resulterte bla. i boka «Myke jenter i harde fag», som han skrev sammen med Svein Sjøberg. Ei bok som fanget min interesse, og resulterte i at jeg spurte om å «få innvilga» et intervju.

-Hva fikk deg til å forske rundt jenters forhold til fysikkfaget?

-Jeg har vært lærer i mange år og sett en voldsom mangel på interesse blant jentene for naturfag og da spesielt fysikk. Guttene har bretta opp skjorteermene og kasta seg ut i det, mens jentene har manglet sjøtilliten. Selv om de flinkeste elevene ofte har vært jenter, har de fått det for seg at dette kan de ikke klare.

«I fysikkundervisningen er det så tydelig at jentene blir diskriminert.»

-Så jenteperspektivet var klart fra første stund?

-Ja, i fysikkundervisningen er det så tydelig at jentene er diskriminert. Jeg ønsket å slå et slag for fysikkfaget blant jenter, si: Hør her jenter, det er viktig for dere å velge fysikk. Etter hvert ble det mer fagkritisk. Når jentene misliker fysikk er ikke det bare jentenes feil, det er tydelig at faget har vært enspora. For mye likninger, harde facts og for lite av hva vi skal bruke kunnskapen til. Du kan jo også se på

jentenes manglende interesse som en passiv protest mot faget. Spørsmålet ble; hvordan skal vi ta hensyn til dette?

«Det skjulte presset er enormt, særlig på de jentene som prøver å bryte ut av det tradisjonelle kjønnsrollemønsteret.»

-I bokas forord skriver dere: «Vi har fått øynene opp for at likestillingsarbeidet er viktig også for menn, og at vi må arbeide med de undertrykkende sidene av vår egen mannsrolle, også av hensyn til oss selv.» Hva har du lært om undertrykking av jenter?

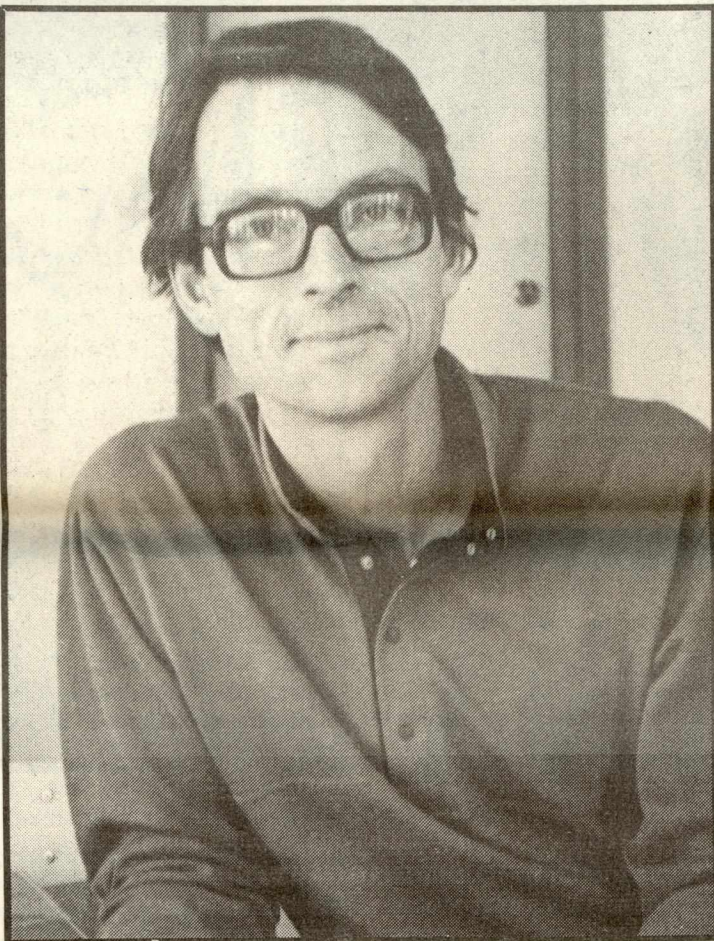
-Jeg har fått øynene opp for den uformelle diskrimineringen, det skjulte presset som ligger på jenter. Det er enormt, særlig for jenter som prøver å bryte ut av det tradisjonelle mønsteret. Jeg ser hvor mange skjulte budskap som holder jentene tilbake.

Når vi holdt på ble vi møtt med kritikk fra fagmiljøet.

Det ville vel vært enda verre om vi selv var jenter. Det har nok vært en fordel å være mann, det du sier blir tatt mer alvorlig.

Samtidig opplevde jeg også at det å drive med dette, ble status det og. En mann som jobber med kvinnesak.....

Det er vel en del av mannsrollen.

Svein Lie.

Foto: Merete Jåsund.

«Fysikkfagene åpner for jobber med høy lønn og for bedre jobber. Dermed betyr fysikk makt.»

-Jentene trenger fysikkfaget og fysikkfaget trenger jentene, slår dere fast i boka deres. Hvorfor?

-Fysikkfagene åpner for yrker med høy lønn og for bedre jobber. Dermed betyr fysikk makt, fagene er viktig for å oppnå jobber - posisjoner - der en kan være med å bestemme samfunnets utvikling.

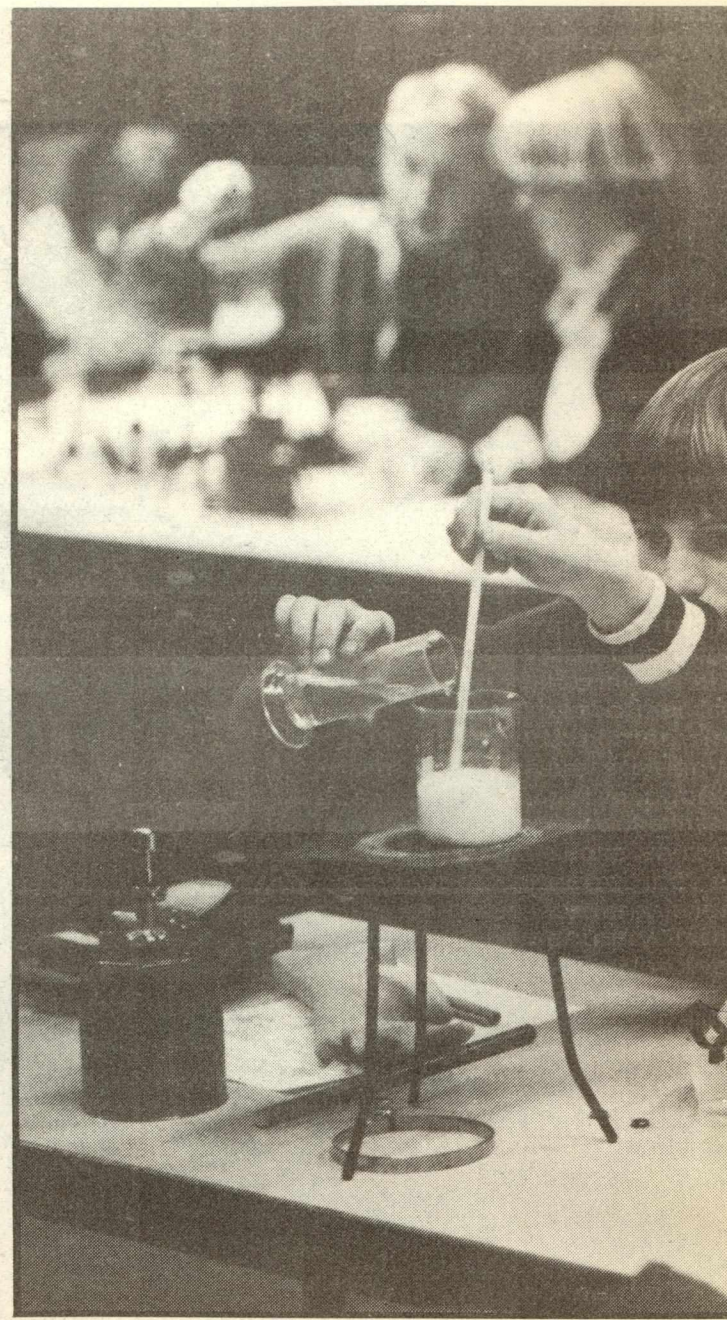
Dernest trenger faget jentene for at vi skal få en «humanisering» av faget. Jenter stiller spørsmålsteget ved helheten og sammenhengene. Feks; Hvilken teknologi trenger vi, framfor hva lønner seg. Vi kan ta opprustninga som et eksempel. Flertallet av verdens fysike-

re er involvert i våpenteknologien.

-Hvor ligger problemet når det gjelder fysikken? Hvordan oppfatter elevene faget og hvorfor rammes jentene spesielt?

-Fysikkfaget er generelt lite likt, men det velges av mange, spesielt gutter. Det har høy prestisje - og åpner for flere yrkesvalg. Jentene velger ut fra kvinnerollen, og da framstår fysikken som det motsatte. Det blir framstilt som et beskrivende, nøkternt, kjølig, objektivt fag, der det gjelder å få riktige svar. Som fysikklærer er jeg uenig i at fysikk er sånn, det har med mennesker å gjøre, det er mye vakkert.

Men undersøkelser viser at det spesielt er jentene som rammes av et slikt bilde av faget. De utvikler negative holdninger til faget, de finner det lite interessant, det mangler relevans både til dem personlig og til samfunnet.

Hva skjer med jentene i naturfagtimene?

«Etter å ha vært lærer i mange år ble jeg forbauset da jeg begynte å se kritisk på lærerbøkene.»

-Du sa tidligere at fysikkfaget diskriminerte jentene. Kan du konkretisere det?

-For det første har du den regulære kvinnediskrimineringen. Etter å ha vært lærer i mange år ble jeg forbauset da jeg begynte å se på bøkene kritisk. Kvinner er underrepresentert og der de avbildes er det i passive situasjoner, ofte rent poserende, som pynt og staffasje.

For det andre favoriseres guttene framfor jentene gjennom konkretisering og eksempelvalg. En tar utgangspunkt i gutters erfaringsbakgrunn.

For det tredje foregår det en indirekte diskriminering av jenter via valg og bortvalg av fagstoff, samt den måten stoffet presenteres på. La meg ta et eksempel; Vi skal lære om atombomber og datamaskiner - uten å diskutere hvem det skal tjene. I fysikken finnes det opplagte menneskelige og politiske overtoner som blir neglisjert.

En dansk forskergruppe som har arbeidet med samme spørsmål har slått fast at med sånne prioriteringer er det fornuftig at jentene holder seg borte fra faget.

Jeg er ikke enig i det, tvertimot har jentene mye å tilføre faget.

«Rådgiverne på skolen må behandle gutter og jenter forskjellig, hvis man vil oppnå likestilling.»

-Hva kan gjøres for å få jentene interessert i faget, hvilke erfaringer gjør du selv når du er tilbake i skolen?

-Den rene kjønnsdiskrimineringa i lærebøkene kan lett fjernes, og det trengs endel forskning for å finne oppgaver som tar utgangspunkt i jenters erfaringsbakgrunn og interesser.

Rådgiverne ved skolene må behandle gutter og jenter forskjellig - hvis man vil ha likestilling. Jentene må oppfordres til å velge yrker og fag de er sosialisert vekk fra.

-Kan løsninga ligge i reine jenteklasser?

-Det er klart at guttene dominerer og stjeler tid fra jentene. I undervisningen blir du fristet til å spille på lag med gutta, for å holde interessen deres oppe. Så det er helt opplagt argumenter for reine jenteklasser, men jeg er i tvil om det er riktig generelt. Derimot kan det være et poeng feks. i forbindelse med elevøvelser.

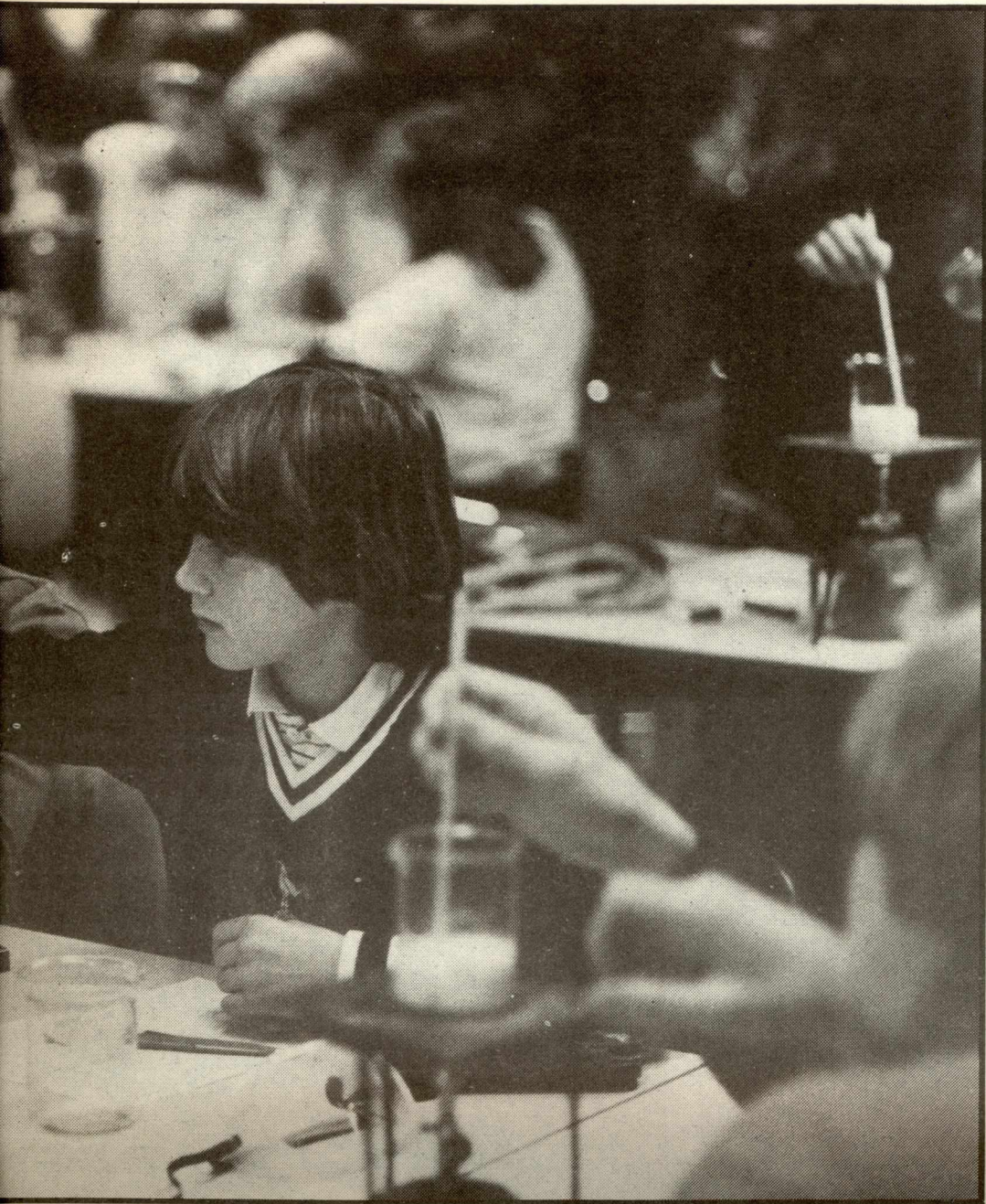

Foto: Lars M. Hjorthol.

Idag øker muligheten for å velge valgfag i den videregående skolen. Selv om ikke disse er kompetanssegivende vil det ha stor betydning for videre yrkesvalg hva slags valgfag man har valgt. Vi vet at valgene av valgfag som oftest følger det tradisjonelle kjønnsrollemønsteret. Vil ikke dette bety at jentene velger seg bort fra mange utdanningsveier?

Alle valg gjør at kjønnsrollene får muligheter til å florere. Skal en hindre det må en jobbe mot valgfriheten, det er kanskje riktig. Frihet til å velge, betyr også frihet til å velge seg bort.

Men alt i alt tror du det er mulig å få et fysikkfag som er slik at det treffer jentene?

Ja, vi er på vei dit. Forskningen som er foretatt har betydd endringer i fagplanene feks. Ting skjer langsomt, men for hvert år øker feks. kvinneandelen på NTH. Det er ingen ting med jentene som er til hinder for det. Det finnes fremdeles forskere som prøver å bevise at jenter er dummere, det distanserer jeg meg sterkt fra.

Men vi kan jo risikere at fysikken blir et lavstatusfag om det velges av mange jenter. - Det er vel kanskje mennenes herskemetode.....

Lavstatusfag

Men også i et samfunnmessig kvinneperspektiv er realfagene viktige. De fører ofte til jobber med politisk og økonomisk makt. I stor grad er det våre tekniske eksperter som former framtidens samfunn. De bestemmer hva som skal bygges og hvordan. De bestemmer hva som skal rives, hva som skal vernes, hvordan naturressursene skal utnyttes, hvordan folk skal leve, reise, bo, arbeide osv. Framtidens samfunn formes ikke i barnehagene, på sykehusene og aldershjemmene, men i Vassdragsvesenet, Hydro, Statoil osv. (For all del; dette er ikke noen moralsk vurdering av arbeidet, men en konstatering av hvor politisk makt befinner seg!) Hvis kvinner mener at de står for andre verdier, at de ønsker et annet samfunn, med andre prioriteringer, da kan man si at realfag er kvinnesak!

Hentet fra boka «Myke jenter i harde fag» av Svein Lie og Svein Sjøberg

Realfag er kvinnesak

Tidene har forandret seg. Da reallinjen ble innført for over 100 år siden, var dette lavstatusfag. Det var innenfor den klassiske dannelse, språkfagene latin og gresk, at man virkelig kunne dokumentere intellektets ulike «fakulteter». Slike sysler passet selvsagt best for menn. Jentene kom først inn på reallinjen, bla. var jo Cecilie Thoresen realist. Reallinjen ga ikke engang studiekompetanse. «Mine herrer studenter - og realister» sa visstnok Universitetets rektor ved immatrikuleringen. Fagenes status har endret karakter. Det har tydelig også «kvinnenes natur». I dag hevdes det i fullt alvor at hun egner seg dårlig for realfagene, men derimot svært godt for språkfag. Ja, vitenskapen kan brukes til å begrunne ens fordommer. Nå, slik som før.

Hentet fra boka «Myke jenter i harde fag» av Svein Lie og Svein Sjøberg.

Merete Jåsund

Jenter - ta makta!

Kvinnepolitisk plattform fra Rød Ungdom.

Kvinnepolitisk plattform for Rød Ungdom er ferdig fra trykkeriet. En lekker liten rosa trykksak for deg som er interessert i å vite mer om Rød Ungdoms standpunkter i kvinnepolitikken. Om jenters situasjon og kvinnekampen idag, om menns ansvar for å kjempe mot kvinneundertrykking, og om hvordan vi kan gi kvinner makt og oppheve undertrykkinga under sosialismen. Heftet kan bestilles fra Rød Ungdom, Boks 610, Sentrum, Oslo 1, til den nette sum av tre kroner.

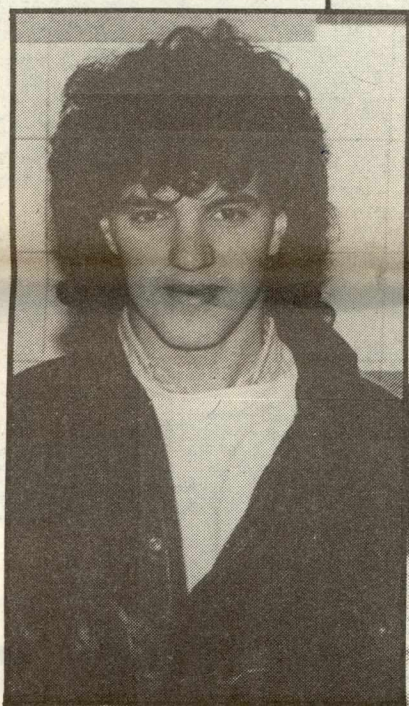
Jeg ønsker tilsendt eksemplarer av kvinnepolitisk plattform.

Navn

Adresse

Sendes Rød Ungdom, Boks 610, Sentrum, Oslo 1.

å lære om butikk

Jamal og Mustafa.

Foto: Toril Storvestre.

Vi traff Jamal og Mustafa på Arbeidsløses Cafe' en lørdag formiddag det var informasjonsmøte for innvandrere der. Jamal er 18, og Mustafa er 17 år, og begge kommer fra Marokko, men har bodd i Norge i henholdsvis 4 og 5 år.

Begge har praksisplass, et tilbud de fikk nesten med en gang de meldte seg på arbeidskontoret. Hver 14. dag får de utbetalt 805,- kroner etter å ha jobba full uke på S-laget. En dag i uka går de på «skole» for å lære bl.a. hvordan man behandler kunder og litt om lagerføring og regnskap og andre ting som har med butikk å gjøre. Og resten av uka jobber de i butikken. Det er vel dette som må kalles å tilegne seg kunnskap gjennom praksis. Jamal har gått et år på almenfaglig, og Mustafa avslutta 9. klasse sist vår. Ingen av dem har lyst på videre skolegang ennå.

— *Hvordan er det med drømmer og sånn?*
Vel, ting kunne jo vært bedre. Jeg har lyst til å bli frisør, sier Jamal. — Det er vel håpløst å få noen jobb eller læreplass, så jeg vil prøve å

få en praksisplass i en frisørsalong.

— Det viktigste er å ha en jobb som man kan leve av. Og det hadde jo vært ok om det var en jobb man trivdes med også, men det kan vel bli verre, sier Mustafa som ikke har spesielle planer om hva han vil bli. — Jeg kunne tenke meg nesten hva som helst, men butikk er ikke noe særlig ok.

— Vi kjenner veldig mange innvandrerdommer som er arbeidsledige, eller som går på sysselsettingstiltak. Noen kunne kanskje fått vaskejobber, men i hovedsak finnes det ingen ting. Folk har det jo ganske kjipt, da. Ingen ting å gjøre om dagen, og ingen penger.

RASISME

Både Mustafa og Jamal har norske venner, og synes det

stort sett er lett å komme i kontakt med norsk ungdom.

— Det er klart at det fins en del fascisme blant norsk ungdom, men sånn som vi opplever det er det mest eldre folk som er rasister.

De unge har på en måte blitt vant til oss, de går på skole sammen med innvandrere og omgås dem på fritida. PÅ den måten er vi «avmystifiserte», rasisme kommer av uvitenhet. Men det hender jo at vi blir mobba også. Ofte roper folk pakkis etter oss, men det bryr vi oss ikke om. Men slenger folk dritt på gata, og går løs på oss for å sloss, så slår vi tilbake. Vi vil ikke finne oss i å bli trakassert. Vi er ikke redde for nynazistene. Det er klart at man skal ta dem på alvor men de skal ikke greie å skremme oss til passivitet.

TRENGER IKKE SPISE PØLSE MED BRØD

— *For å stille det tradisjonelle spørsmålet: Hvordan er det egentlig å være innvandrere i Norge?*

— Vel ganske ok.

— Som sagt så møter vi jo en del rasisme, men det største problemet akkurat nå er jo jobb og sånn. Det har gått ganske greit med språket, sjøl om vi synes det har vært dårlig med morsmålundervisning. Det var fælt i begynnelsen, da vi kom hit uten å kunne et ord norsk, men vi har jo lært det nå. Og så er vi jo muslimer, da, med de problemene det medfører. Det største problemet i så måte er i grunnen uvitenheta om hva islam er. Vi tror ikke på Khomeinis islam, men ser på islam som en viktig del av

den arabiske kulturen. Og så tror vi jo på Allah.

Men vi er nok muslimer på en annen måte enn de gamle. Vi må jo forholde oss til det samfunnet vi lever i, og ting er jo annerledes her enn i islamske land. Det er klart at en del ting var vanskelig å godta i begynnelsen, det vestlige levesettet som på mange måter er i strid med det vi er oppdratt til. Men man venner seg jo til det. Det går godt an å være muslim i Norge, man må jo ikke spise pølser sjøl om andre gjør det. Det er klart at mange unge benytter seg av den friheta de får i et samfunn som dette. De spiser svinekjøtt og drikker og er sammen med jenter og gjør i det hele tatt ting som ville vært uakseptabelt i et strengt islamskt samfunn. Men de kan være troende muslimer likevel.

Men det er nok sånn at mange av dem som har vokst opp i Norge fjerner seg fra den islamske religionen og den arabiske kulturen, og blir helt norske. Det er i grunnen litt synd. Vi synes den arabiske kulturen er verdt å ta vare på, også i Norge.

— *Framtida?*

— Jamal vil kanskje dra til et annet land, helst et som har arabisk eller fransk som nasjonalspråk, og hvor det er lettere å få en skikkelig jobb. Mustafa vil bli i Norge. — Det blir vel bedre etterhvert, tror jeg. Må få en jobb det går ann å leve av, og søm jeg liker. Arbeidsmarkedskurset er ikke noe særlig. — Og det er jo begrensning hva man kan lære om butikk.

Toril Storvestre

Foto: Klassekampen.

220 000 arbeidsledige

AFO i Oslo/Akershus har laget følgende lille regnestykke som beviser at arbeidsledighetstallene er «litt» større enn det man opererer med i offisiell statistikk:

Personer på tiltak:

Personer med innskrenka arbeidstid:

Uregistrerte under 20 år (ca):

forholdene hadde ligget til rette for det:

Overført til uføretrygd:

(Dette er et minimumstall fordi det er en av de tingene det beilelig nok ikke føres statistikk over.)

Tilsammen gir dette et arbeidsledighetstall på 219 000 personer.

Personer som ønsker jobb hvis

28085
4150
1500
109 000
10 000

Hvem får ikke jobbe?

Er arbeidsledigheta i ferd med å forsvinne? Har regjeringa grunn til å slå seg på brystet, har de rett når de hevder at deres økonomiske politikk har bidratt til vekst og halvering av arbeidsløsheta?

I følge offisiell statistikk var ledighetstalla i august på 53 603 personer helt uten inntektsgivende arbeid. Og når vi vet at de offisielle tallene har vært opp mot 100 000 må det vel være grunn til å se positivt på den økonomiske politikken som føres. Hvor er det så blitt av disse som har forsvunnet fra den offisielle statistikken? Er de nå i fast arbeid som de kan regne med å beholde noen år framover med ei normal inntekt? Eller er de forsvunnet fra statistikken på en eller anna snedig måte? Arbeidsløses forening i Oslo og Akershus mener det siste. Det er mange måter å fjerne

folk fra statistikken på, uten at det betyr at de rent faktisk får en jobb, — og at de får ei inntekt. De ekstraordinære skoleplassene kjenner vi til. Med trediver elever i klasser som bærer preg av å være rene oppbevaringsinstitusjoner. I tillegg har vi to fenomener som heter sysselsettingstiltak og praksisplasser. Sysselsettingstiltakene er ekstraordinære stillinger som er oppretta på bevilgninger fra staten, og som kan ha opp til 10 måneders varighet med minstetariff lønn. De såkalte praksisplassene er tre måneders «yrkesopplærende» kurs med ei timelønn på kr. 8.75 og

full arbeidsdag. Hensikten med disse er å gi folk kunnskaper om hvordan det er å være ute i arbeidslivet, som om mangel på dette var årsak til arbeidsløsheta. Men dette er altså de registrerte arbeidsløse, som er tatt bort fra statistikken og satt på ekstraordinære tiltak. I tillegg har man ei ganske svær gruppe folk som ikke har jobb, men som av forskjellige grunner ikke har registrert seg på arbeidskontoret. Dette gjelder i første rekke ungdom og kvinner som ikke har vært ute i arbeidslivet på mange år, og som oppfatter det som meningsløst å registrere seg, fordi det ikke finnes jobber og fordi de ikke får arbeidsledighetstrygd uansett. Og i tillegg til dette igjen har vi ei gruppe som begynner å bli større og større: folk som blir tatt ut av arbeidsmarke-

det og uføretrygda eller førtidspensjonert. En av arbeidskontorenes viktigste oppgaver nå er å finne ut om det går å skvise flere ut av arbeidsmarkedet på denne måten ved å prøve å finne folk som «ikke er reelt arbeidssøkende» pga. liten evne til å sette seg inn i nye produksjonsmetoder, mangel på mulighet til å jobbe full tid, eller pga. dårlig syn, hørselshemming eller andre mindre funksjonshemninger.

Hvem får ikke jobbe?

Eldre mennesker har svært få muligheter til å få ny jobb ettersom det er mer lønnsomt å investere i yngre krefter. Spesielt eldre kvinner uten fagutdanning er ille ute, og blir ofte tvunget til å førtidspensjonere seg. Og sjøl om det ikke har vært helt tydelig tidligere, ram-

mer faktisk arbeidsløsheten kvinner i større grad enn menn. I følge Statistisk Sentralbyrås arbeidskraftsundersøkelse har kvinneledigheta økt det siste året, mens ledigheta blant menn har gått ned.

Den svære gruppa som heter ungdom finner man ikke som arbeidsledige på statistikken. Skolen oppbevarer en del av dem, og resten aktiviserer man gjennom sysselsettingstiltak av ymse slag og som gratis arbeidskraft på praksisplasser. I tillegg er det anslagsvis 15 000 ungdommer under 20 år som finner det nyttesløst å registrere seg som ledige. Dette er ungdom uten yrkespraksis som lever av strøjobber og ellers får tilbud om en sosialstønad på 270,- i uka. Altså et godt grunnlag å etablere et eget liv på.

Spesielt i Oslo utgjør innvandrene en høy prosentav det totale ledighetstallet. På spørsmål om hvorfor det er slik, kan man gi flere svar, men tabellen nedenfor taler sitt tydelige svar om hvem dette samfunnet skyver lengst bak i køen.

Fordeling av arbeidsløse innvandrere ut fra verdensdel:

Asia:	62%
Afrika:	17%
Latin-Amerika:	8%
Vest-Europa:	7%
Norden:	6%

Toril Storvestre

Fra gateparlament mot statsbudsjettet.

Foto: Leif Steinholt.

DET HANDLER OM NEDSKJÆRINGER

I avisene skriver dei at Presthus har opna pengesekken. I pressemeldingar frå Kyrkje og Undervisningsdepartementet kunne vi lese om 18% nominell auke til skolesektoren. Men realitetane har vist oss noko heilt anna. Budsjettforslaget for 1986 er eit reint nedskjæringsbudsjett for elevane i den vidaregåande skolen.

KOMMENTAR
Jorunn Storehaug

Ein kan spørre seg korleis dette er mogeleg. Svaret finner vi når vi går budsjettet nermare etter i saumane. Det lure ein har gjort er å flytte på budsjettpostane, og mikse med talla slik at det i første omgang såg ut til å vere eit budsjett med auka bevilgninger.

1,6 PST. AUKING

Men når landbruksskolane er blitt flytta over til KUD sitt budsjett, og når 7 700 ekstraordinære elevplassar frå i fjor er blitt gjort permanente, og når prisstigninga på 6% blir trekt frå, - så vil vi sitje igjenn med ei auking på 1,6%. Dette kaller dei nominell vekst, medan det i røynda ikkje er nok til å

dekke slitasjen på maskinar og utstyr i ein skole som frå før ser ganske ille ut.

FYLKENE OG KOMMUNANE VERT ANSVARLEGE

Det er blitt innført eit nytt inntektssystem for fylke og kommuner. Tidlegare var det slik at fylkene fekk bevilga penger til dei ulike sektorane, som utdanning, helse og sosial eller samferdsel. Det nye er at ein bevilger pengane i ein samla sekk. Dette skal vere veldig demokratisk, for no kan fylkene og kommunane sjøl finne ut kva dei vil bruke pengane til.

LITEN SEKK

Trøbbelet er berre at pengesekken er for liten, slik at ungdommen blir satt mot dei gamle, eller dei sjuke opp mot ungane, i kampen for ein større bit av kaka. Alt i alt er ikkje dette anna enn eit forsøk på å fritta staten for sitt ansvar.

DEN ENKELTE ELEV VERT GJORT ANSVARLEG

Maksimalt lån og stipend frå lånekassa er kr. 37 500 for skoleåret 85/86. Dette er det, den enkelte elev skal leve for, i ett år. På neste års statsbudsjett er det foreslått rentersrente, slik at den reelle lånerenta blir 12%. Vidare er det foreslått gebyr på kr. 30,- ved kvar innbetaling til lånekassa. Statens Lånekasse opptrer meir og meir som ein privat bank med gebyrordningar, høge renter og no også rentersrente.

STATEN ER ANSVARLEG

Vi som er unge i dag har ein styrke: Vi er mange og vi kan seie frå. Vi må krevje at dei som verkeleg er ansvarlege, nemleg staten tar ansvar for utdanninga vår, også økonomisk. Det betyr auka bevilgninger til skolen, ikkje nedskjæringer som har vore svar lenge nok.

Gjest i ruta:

Libido Link: Lillian Olsen, Elin Barosen, Jens Bjørnar Jensen og Anne Edvardse

Libido Link

Et rockeband spiller på en fest, melding fra salen: «Be sjefen om å skru opp bassen!» Den utnevnte sjefen var Jens Bjørnar Jensen, eneste hankjønn i Libido Link. Som om det var sjølsagt at han var sjefen. Men Libido Link er en enhet, et kollektivt foretagende og utropt til «sjefen» er mest et bilde av holdninger som sitter djupt i oss alle. Vi presenterer derfor Libido Link, om jenter, rock og kjønnsroller, men også bandet Libido Link — tanker bak og målsettinger.

Men først litt historikk. Ut fra et aktivt rockemiljø i Tromsø tre-fire år tilbake oppsto Fandens Oldemor, et reint jenteband, og som kanskje nettopp fordi de var jenter på egne bein på scenen, fikk oppmerksomhet. Med her var Elin Barosen (bass) og Lillian Olsen (gitar). Seinere kom også Anne Edvardsen inn på trommer. På den samme tida hadde Jens Bjørnar Jensen sitt hovedkvarter som rocke gitarist i Fetter Anton, et rockeband av den mer straighte sorten.

Etterhvert flytta både Jens Bjørnar og Elin til Oslo og de kom sammen i ei gruppe som jobba med å sette opp Jomfruskuddet, et stykke om stoffmisbruk som ble spilt av amatørteatergruppa Raska på i Tromsø for noen år sida. Av forskjellige grunner stranda dette prosjektet, men Elin og Jens Bjørnar fortsatte å spille sammen. Da så Anne kom flyttende sørover, ble de raskt en trio. Sånn holdt de på fram til påsketider, men de mangla egne låter og egne tekster. I Tromsø gikk Lillian, uten band, men med både tekster og låter. Hun ble «lurt nedover», og Libido Link var et faktum.

Livskraft

Libido Link, altså, og i vårt leksikon står «libido» forklart som «ifølge Freud den psykiske energien som henger sammen med kjønnsdriften». Vi sitter på Cafe Blitz etter å ha overvært ei øvingsøkt i kjelleren, hvor

bandet har tre øvingskvelder i uka i lokaler som Aksjon Kvinnekultursenter (AKKS) disponerer. Og vi spør:

— Er Libido Link et band som vil eksponere seg på det seksuelle?

— Nei, får vi til svar, først og fremst er det et assosiasjonsnavn, som folk sjøl kan tenke og lage slutninger om. Libido kan like gjerne bety livskraft. Og du kan se det i sammenheng med «link», altså en stasjon som sender ut radiobølger, eller det engelske ordet link, som betyr å koble sammen. Også er det et godt navn.

— Men er det noen bestemt sammenheng dere vil ha fram mellom navnet deres og den musikken dere spiller?

— Du kan nok si at navnet og tekstene våre begge gjenspeiler oss, svarer Lillian, men det er ikke entydig og konkret, det spiller på mange ting. I musikken sin vil Libido Link først og fremst male fram ei stemning, hvor mye spiller på følelser som lengsel og smerte. Da vi spør om ikke dette høres veldig pessimistisk ut, får vi en ivrig hoderysting.

— Vi ser ikke svart på ting sjøl om vi synger om sånne følelser, i mye av det vi gjør bruker vi kraft og ironi.

— Er dere et politisk band?

— Alt som har ei mening er politisk, sier Lillian. Vi vil ikke være upolitisk og platt, og det er viktig at tekstene våre kommer fram. Men vi vil stille spørsmål og er ikke så opptatt av å gi svar. Vi vil heller tegne bilder som kan bety mange ting, og gi folk noe å tenke på.

Elin skyter inn: — Det viktigste vi kan gjøre politisk,

er å stille opp på saker som er viktig, som på støttekonserter for jentene som ble arrestert under «Ta natta tilbake» demonstrasjonen før 8. mars i år.

— Innholdsmessig gikk tekstene tidligere mye på systemer, urettferdighet, lover og regler, sånn var det mye med «Fandens Oldemor», sier Anne. Idag handler det mer om mennesker og følelser, — «billedtekster».

— Men, sier Jens Bjørnar, dette betyr ikke at vi ikke tar opp konkrete saker som angår folk. Vi har f.eks. en låt fra «Jomfruskuddet»; «Aleina», som handler om stoffmisbruk.

Det er Lillian som er hovedvokalist på scenen og som framstår som gruppas frontfigur. Og det er hun som skriver de fleste låtene.

— Er Lillian ideologen i Libido Link?

— Det er kanskje jeg som gruble mest og som sier det mest høylydt, svarer Lillian, men vi er enige om uttrykket. Vi jobber enormt godt i lag, og har en felles forståelse for det vi gjør.

Kollektivt

Og det med forståelse, felles forståelse, er en viktig del av Libido Link. Jens Bjørnar har funnet en anna form for samhold i dette bandet enn i band han har spilt i tidligere:

— Jeg er jo den som er eldst i dette gamet, men jeg har lært av jentene å være mer åpen. I reine gutteband er du mer opptatt av tekniske finesser. Her er alle åpne for nye ting, og er ikke fastlåst.

— Synes du jenter fungerer mer demokratisk i en band-

— Gutter er mer opphengt i safe tekniske rammer, svarer Jens Bjørnar. Hvis det er noen som spiller feil, skal du finne en syndebukk. Jeg tror jenter tenker mer kollektivt, — Hvis noe går gærnt må alle være med på å finne ut hva som slo feil. Det er lite prestisje i bandet sånn sett.

— Dere har spilt i et reint jenteband tidligere, og i dag er dere tre jenter og en gutt i bandet. Hva slags holdninger møter dere nå i forhold til da dere starta, når det gjelder jenter i rock?

— Lillian svarer: — Før kunne folk si om oss: «Å, at jenter kan spille så bra.» I dag er det ingen som sier det lenger, du har ikke «lov» til å si noe sånt. Men mange av de samme holdningene sitter igjen, uttrykksformene har forandra seg. Her får vi referert et par historier som illustrerer dette, som den med publikummer'n som ropte til «sjefen» Jens Bjørnar om å få mere lyd på bassen. Eller da de skulle spille på Renegat, og en fyr henvendte seg til Jens Bjørnar som om det var han som bestemte i bandet.

— Men jenter blir sett på mer på like fot med guttene i dag, sier Elin, og Anne er enig:

— Det er mer hva man gjør enn hvem man er nå.

— At vi diskuterer dette nå, viser jo at du får de samme spørsmåla som før i andre former, sier Lillian. Men det betyr ikke at det ikke er nødvendig med en sånn diskusjon. For sjøl om vi er kommet litt lengre, henger mye igjen fortsatt.

— Tidligere fantes det ei viss egen jenteorganisering innafor musikk og rock, f.eks. ble det på 70tallet gitt ut LPer med bare kvinnelige artister. Finnes det lignende tiltak mellom jenter i dagens rockemiljø?

— Det er få reine jenteband i dag, der det er med jenter er banda blanda. Jeg har hørt snakk om å få til et samarbeid jenter imellom, men veit ikke noe mer konkret, svarer Lillian.

— Men det vi alle vil sette tjukke streker under, er den betydninga AKKS har hatt for at jenter har begynt med rock. Og hvilket tap det vil være dersom Oslo Kommunes planer om å rive Cafe Blitz blir satt ut i livet. I dag er det ca. 20 band som har sin øvingsbase på Blitz, og så lenge mangel på øvingslokaler er et hovedproblem for mange band, vil det være enormt negativt for rockemiljøet om Blitz rives.

A-ha

— Hvordan opplever så et ferskt norskt rockeband i underskogen, og med øvingslokaler i kjelleren på Blitz seg sjøl, mens A-ha syndromet herjer avisenes popsider? Er den kjellerbaserte rocken på vei ut?

— A-ha gjør det de må. Det er greit. Men grasrotnivået fungerer uavhengig av A-ha, og det vil alltid være der. Vi trenger alle nivåer innafor rocken, og A-ha kan kanskje fungere sånn at noen plateselskaper satser på norske band, er svaret vi får.

— Og hva er målsettingene og ambisjonene til Libido Link?

— Målet vårt er å nå ut til folk, bli bedre og spille mer ute. Vi vil gi noe til folk, svarer Lillian. Vi jobber seriøst med egne ting, har det gøy og fint i lag, og har tro på oss sjøl. Jens Bjørnar supplerer:

— Fram mot jul blir det en periode med utprøving av det vi har laga til nå, etter jul blir det å jobbe aktivt, utadretta. Og vi har tenkt å spille inn en demo, det er du nødt til idag for å få spillejobber.

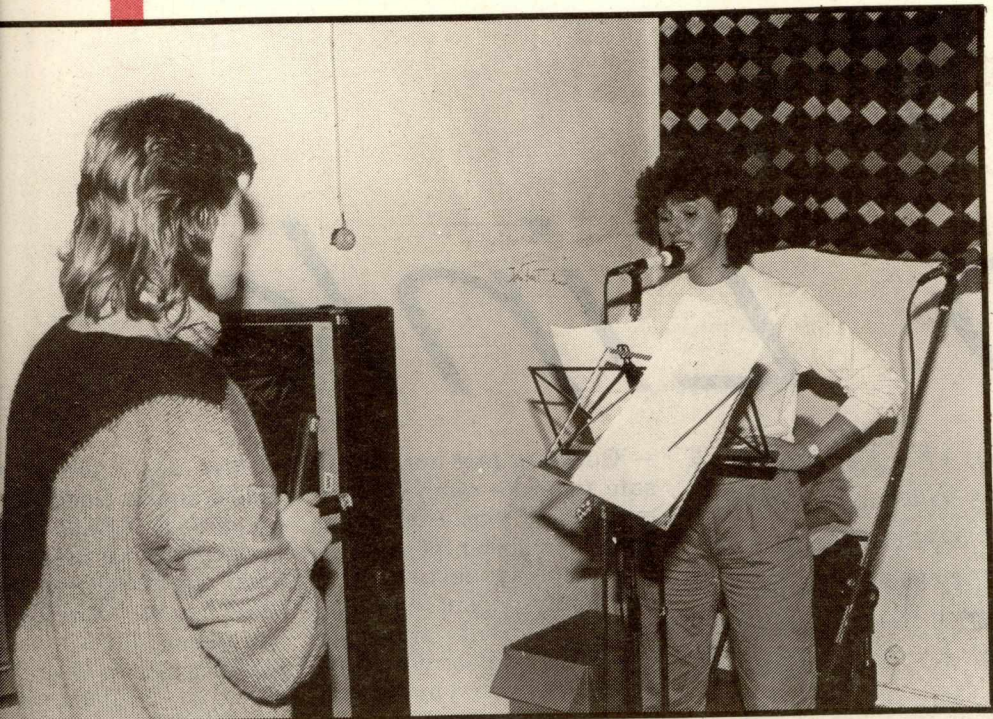
— Så drømmen er å leve av å spille?

— Det er noe vi må se an, først må vi se hvordan det utvikler seg.

I alle fall: Watch out; Libido Link vil ut på vegene, og de føler de har noe å si dere.

Leif Steinholt

Foto: Merete Jåsund.

Turid Pedersen er lærer på sangkurset. I aksjon ser vi Turid Svensøy.

«Å spille trommer er ikke det samme som å hogge ved!» understreker trommekursets lærer overfor Rute 80's medarbeider.

Hege Rimestad er lærer på felekurset.

NÅR JENT SPILLER R

Tekst og foto Siri Baastad

Musikken får veggene til å dirre. Ut fra hvert enkelt rom kommer det forskjellige lyder. Et sted er det bassgitaren som dominerer lydbildet, et annet sted er det fela.

Det hele starta med Kvinnekulturfestivalen i 1979. Jenter bak dette arrangementet tok senere initiativ til å danne AKKS. Blant disse var Anne Grete Preuss, Hege Rimestad og Rita Westvik, jenter som har markert seg innen norsk musikkliv og på andre felter (. . .) senere. I målsettingene heter det blant annet: «Kvinner skal stimuleres til egen kulturaktivitet. AKKS skal være et sted for og av kvinner. Det legges særlig vekt på å bygge opp under og bidra til å utvikle kvinnelige musikere på alle nivåer. Samarbeid mellom kvinner prioriteres, men dette betyr ikke at samarbeid med menn avvises.»

Et miljø å spille i

Siden starten har vi alt opp mellom 200 og 300 kvinnelige rockere. For tiden går ca 50 stykker på kurs, sier Helle Stensbak, daglig leder for Kvinnekultursenteret. Kursvirksomheten er basis for driften. Vi arrangerer i tillegg helgeseminarer og konserter. Videoproduksjoner planlegges også.

Vi kan tilby folk et miljø å lære å spille i. De får møte andre med samme interesser. Lærerne på kursene er proffe folk, jenter som driver med rock og som i tillegg har musikkutdannelse. Dette er jenter som jobber med musikk daglig.

Hvem er det som går på kursene?

Stort sett jenter mellom 16 og 30. Noen er helt blanke og har lenge hatt lyst til å spille, men de har manglet et miljø. Andre har spilt eller sunget før og vil friske opp gamle kunnskaper eller lære et helt nytt instrument å kjenne. Selv spiller jeg synth, men går nå på basskurs for å bli mer allsidig.

- Er det ingen gutter på kursene?

Joda, vi nekter ikke gutta å være med. Men helgeseminarene er rene jenteturer, da får ikke gutta være med! På seminarene som holdes på Mylla, deler vi deltagerne i grupper. Det lages låter, øves i samspill og dette avsluttes med en performance.

«Man blir ikke mer frigjort av å spille gitar, det er bare et praktisk middel» sier Helle.

Vi befinner oss i lokalene til Aksjon kvinnekultursenter (AKKS) i Pilestredet 30 C. Denne høsten arrangeres det over ti forskjellige kurs i alt fra sang og sax til bass og trommer. Interessen har vært enorm blant både jenter og gutter, men hos AKKS er det jentene som kommer i første rekke.

JENTER ROCK

Jenter kan!

— Er det noen forskjell på jenter og gutter når det gjelder å traktere et instrument?

Ja. Jentene har et mer passivt forhold til det å spille. De tar det som en oppgave, mens gutta leker seg mer med instrumentet. Der har vi absolutt noe å lære. Jenter er nervøse, de tror aldri de er flinke nok og tør ikke improvisere.

— Låter det annerledes når jenter spiller rock?

Rocken har vært og er kanskje fremdeles den mest mannsdominerte og sexistiske musikkformen. Tenk bare på heltedyrkelsen av de mannlige rockestjernene!

Ikke pen og pyntelig

Når jenter spiller rock trår de inn på guttas område, de er i opposisjon. Resultatet blir ofte aggressiv og sugererende musikk. Se bare på jenteband som MAKE UP, Keisersnitt og Garden of Delight. Jentene er ikke lenger pene og pyntelige.

— Og tekstene, blir de annerledes når det står jenter bak?

Ja, vi jenter er ofte opptatt av helt andre ting enn gutta. Det er sjelden man hører banale «Sugar Baby» - tekster. Når jenter gjør noe vil de gjøre det grundig. Vi stiller høye krav til oss sjøl, særlig når det er noe vi må stå 100% inne for. Tekstene jenter skriver, når de setter vilkårene sjøl, blir mer alvorlige. Det skrives om kjærlighet uten at det blir klissete og platt. Det svenske jentebandet Pink Champagne synger f.eks. om nedturen i et forhold. Tant Strul skriver provoserende tekster om kvinnelig seksualitet, om kvinnens ønsker. Tekstene handler om noe. Det er trass i dem.

Frister kurstilbudene til AKKS eller er du bare interessert i å komme i kontakt med andre i et musikkmiljø? Stikk innom Pilestredet 30C eller ring og snakk med Helle Stensbak på telefon 205011.

Neste kurssesong begynner etter jul. Det blir kurs i sang, lydmix, bass, fele, gitar, sax, synth, percussjon og musikkteori hvis det melder seg nok folk.

Claus Jervell

Om kjønnsroller og kjærlighet

I dag lærer vi at seksualitet er noe som skjer mellom mann og kvinne. Seksualitet er kontakt med et motsatte kjønn, hvor et samleie er det overordnede. Dette er en snever definisjon. Jeg velger å se på seksualitet som den beste form for nærhet - en sammensmelting mellom to mennesker, uavhengig av kjønn, alder og familieforhold.

Det er Claus Jervell, leder for Rød Ungdom i Sør-Trøndelag som forteller oss dette. På sommerleiren holdt han en innledning om homofili og kjærlighet, hvor han kom med en del ytringer om seksualitet. Rute 80 ønsket å utdype dette nærmere. Vi stakk derfor en tur innom en kveld for å slå av en prat.

I koselige omgivelser foran peisen med en kopp te mellom hendene, tar det ikke lang tid før samtalen er i gang. Claus er ikke av de intervjuobjekt vi må hale ordene ut av. Ivrig gestikulerende med et glimt i øyet, prater han engasjert om homofili og kjærlighet.

Undertrykt seksualitet

- Ditt syn på seksualitet må du begrunne nærmere?

- Ja. Jeg tror at vi i alle samfunn vil ha en undertrykt seksualitet. Samfunnsstrukturen er basert på klasseskiller og kjønnsopplæring, hvor kjønnene ikke er likeverdige. Menn undertrykker kvinner. For å tilpasse seg samfunnet, må menneskene disiplinere seg og opptre i ulike roller. Mannen blir erobreren og beskytteren, mens kvinnen er byttet som til enhver tid skal stå til disposisjon.

Menns seksualitet er friere sammenlignet med kvinners seksualitet. Menn forholder seg til kroppen sin, er stolte av den. De bruker sin seksualitet. Kvinner tar ikke utgangspunkt i sin egen kropp. Den er kun et

tilhør til mannen. Kvinner må tilpasse seg menns seksualitet.

Perverst

- Det heterofile idealet er perverst, utbryter han bestemt. Mange jenter ligger med menn gang etter gang uten å få orgasme, og tror dette er normalt. Jenter må si ifra hvordan de ønsker at et samleie skal være. De må bli bevisste sine egne seksuelle behov.

Jeg kan sjøl vise til et eksempel: Da jeg fant ut at jeg var homo, hadde jeg kontakt med flere menn og ble pult i ræva. De første gangene sa jeg ikke nei for jeg trodde det skulle være sånn, men jeg syntes ikke det var noe godt. Etter en stund sa jeg at dette vil jeg ikke være med på. Det passer ikke for meg.

At jenter ikke gjør likedan, viser hvordan de er lært opp til å bli seksualobjekter. Det er dette som er feil idag, mener jeg. Vi ser ikke på oss sjøl som personer som skal finne ut av vår egen seksualitet. Vi skal som kjønn tilpasse oss et annet kjønn. Vi får ikke lov til å være mennesker.

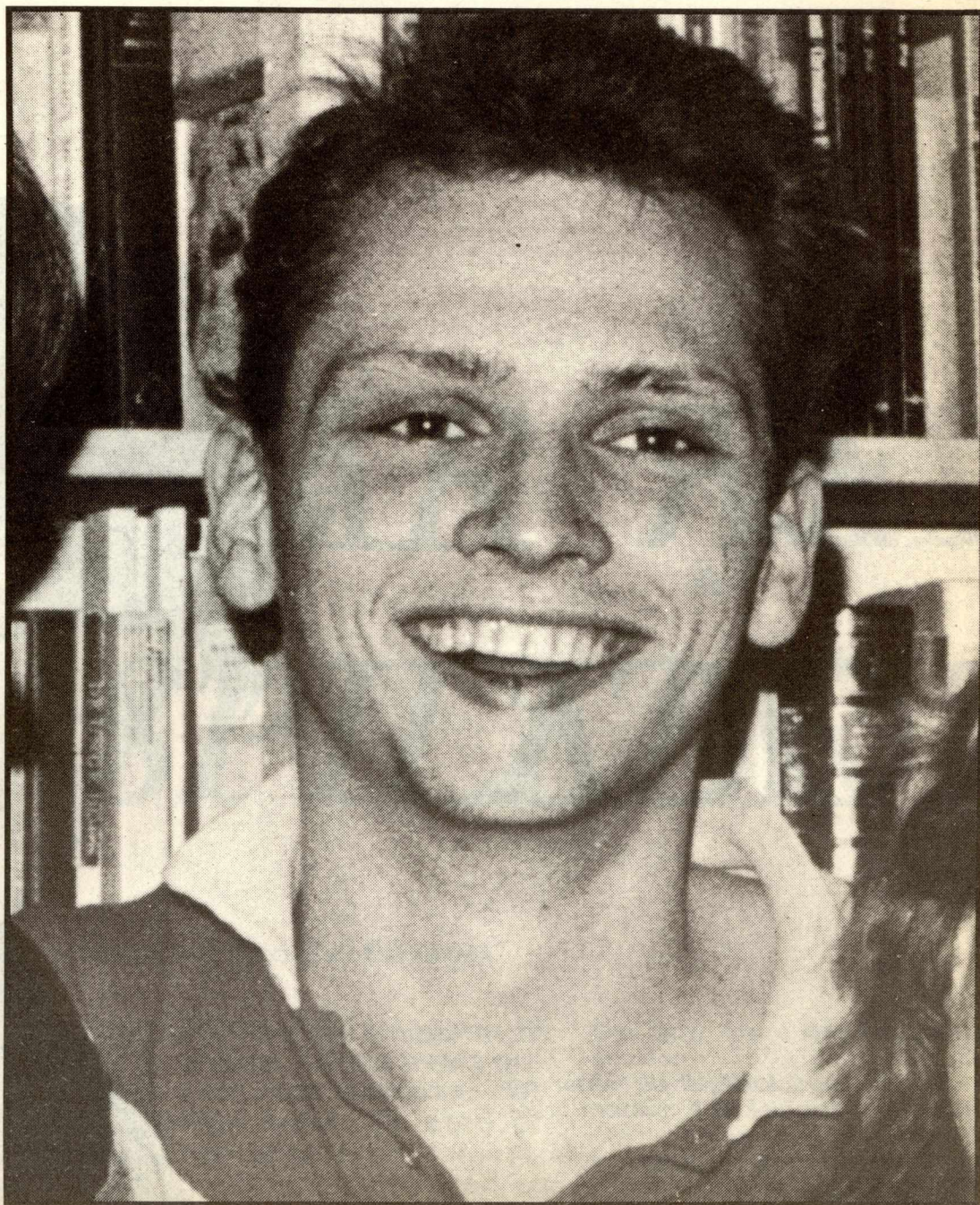
Homofil i dag

- Du er svært opptatt av det seksuelle forholdet mellom mann og kvinne, men sjøl er du homofil. Betyr de heterofiles seksuelliv noe for deg, som homo?

- Klart det betyr mye. Jeg har vokst opp i et samfunn hvor heterofili er det normale. Hvis jeg skal finne ut av meg sjøl som homofil, så må dette ses i forhold til dagens oppfatning av hva som er et naturlig seksuelliv. Jeg lever jo ikke i et vakuum, jeg lever med alt dette rundt meg!

I begynnelsen var jeg veldig opptatt av å bli tolerert som homofil, men etter å ha læst, fått flere erfaringer, gikk det opp for meg at så lenge idealet er så sykt som det er i dette samfunnet, så vil jeg alltid være undertrykt.

- Er din seksualitet fri?
Claus sperrer opp øynene og rister på hodet.

«Det hetrofile idealet er perverst»

- Nei, absolutt ikke. Jeg har vokst opp i dette samfunnet og er preget av det. Men det jeg har greid å gjøre er å bryte ut av en del av mansrollen. Jeg har lagt av meg mye av det prestasjonspresset menn ofte har. Seksuelt har jeg glede av å være både aktiv og passiv.

Jeg har kommet et stykke på vei med å utvikle min seksualitet, men noe idealmenneske er jeg ikke, presiserer han.

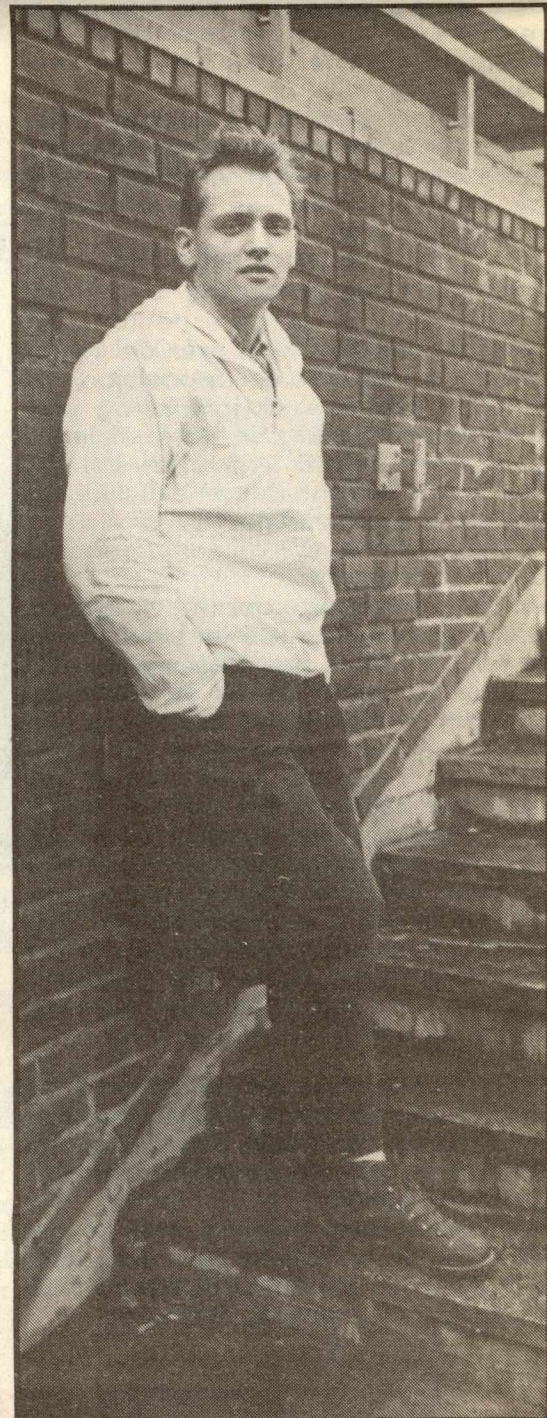
- Når to menn blir sammen, fører ikke det til at den ene blir mann og den andre kvinne. Begge tar til seg en del av både dame- og mansrollen. Og det er en steinhard kamp. - I siste Røde Fane hevder Åge Eitungjerde at alle blir født biseksuelle, men sosialiseres til å bli «normale». Er du enig?

- Jo, det kan jeg støtte, nikker han. Når barn blir født, har de evne til seksualitet, til å føle en nærhet som ikke er rettet mot kjønn. Barn er født biseksuelle, men oppdras til å innordne seg samfunnets normer. Jeg tror mange tiltrekkes av samme kjønn, men i stedet for å utvikle disse følelsene, fortrenses de.

Et annet samfunn

Mot slutten av samtalen forteller Claus om sitt ønske om et annet samfunn. Et samfunn hvor menn og kvinner stiller likt, hvor alle har ansvar for barn og produksjon. Claus tror at de homofile vil bli en trussel for dette samfunnet. At de vil begynne å stille krav om et samfunnsystem hvor de homofile ikke bare er tolererte, men normale. Og skal dette realiseres, må kjønnsstolene fjernes.

Vi går ikke nærmere inn på hvordan Claus' samfunn skal organiseres. Teen er drikket opp, og vi avslutter samtalen. Rute 80 takker for seg. Det aner oss hvilken type samfunnsorganisering Claus snakker så varmt om.

Solveig Mikkelsen Claus Jervell

Foto: Åge Winge

Written by Karelus R. de Leon

DIKTIRUTA

BOYCOTT SOUTH AFRICA

My name is black human being.
I live meagerly,
in the desert,
in South Africa.

I have been arrested
and beaten,
MANY TIMES,
by my brother.

They say I'm dissident,
disruptive,
a political trouble maker.

The reason?
I don't like living naked
in the desert
in a state of hunger.

Oppressed, uneducated,
A SLAVE in my own land
AZANIA.

My children arrested and whipped,
BY POLICE,
under orders
from a white commissioner.

From a black point of view
this isn't right.
What's your view?
YOU!
european white.

From a black point of view
it seems might is right.
No democracy for blacks.
HAIL APARTHEID!
scream fascist white.

I think,
I'm poor,
hungry,
and oppressed.
My life will be a
hard and bloody fight.

I look to the west,
Europe and the rest,
With their high ideals
and military might.

America invaded Grenada,
they said,
to defend human rights.

But for us,
no arms no soldiers
no military advisers
in sight.

My God things are tight,
the future isn't bright.
There's no hope in sight,
God forgive!
I'll have to fight.

My head hangs.
The hour is eleven.
PEACE! LOVE!
JESUS CHRIST! HEAVEN!

Bishop Desmond Toto
stepped to the fore,
spouting God, none violence
and international embargoes.

Norway gave him a peace prize
for his speech against war.
Bootha, for his fascism,
they give precious oil cargoes.

I can't describe
the full extent
of the humiliation
and the pain.

From a black point of view,
they sent Toto home
with a pink penis,
shoved through his ear
into his brain.

I sent a message to the
Norwegian seamans church
In South Africa.
(Blacks aren't allowed in.)

It was a call to the west,
to ask for arms
or a boycott at best.
PLEASE!
Help democracy to win.

They said a boycott is an
ineffective tool,
but they boycott Grenada, Jamaica,
the russian olympics and Nicaragua.

From a black point of view,
they must take me for a fool.

Well what about arms?
so that I can fight.
They said,
«We fear bloodshed
and killing's not right».

But brother tell me man to man,
aren't they supporting the contradoras
and the guerillas in Afghanistan?

Quick!
Get me a psychologist,
I think I'm insane.

It feels like
a large pink thing
is sticking in my brain.

I have hungry children.
They call.
I have to go.
Back to the concentration camp
they call Soweto.

Those of you
with social conscience,
who believe in human rights,
BOYCOTT SOUTH AFRICA!
and
SUPPORT THE FREEDOM FIGHT!

Sanksjoner er bare et tillegg til den væpna kampen. Den væpna kampen vil alltid være hovedformen for frigjøringsbevegelsen i Sør-Afrika.

REFORM ELLER REV

Revolusjon eller reform i Sør-Afrika? spør Rute 80 en gammel Rød Ungdommer i utlendighet. (Zimbabwe siste to åra.) Ja, har man tro på et «revolusjonært alternativ» i Norge, skulle det vel være ganske opplagt i Sør-Afrika? Og i mitt stille, ondskapsfulle sinn tenker jeg at RVs «møkkavalg» må ha rista skikkelig i den revolusjonære grunnvollen. La meg derfor beroligende ta konklusjonen med en gang: Azania trenger revolusjon.

Da ANC - African National Congress - ble dannet i 1912, var det faktisk et uttrykk for at de svarte hadde gitt opp den væpna kampen. Og hvem kunne klandre dem det? Utallige kriger var ført og tapt. Den hvite mann hadde vist seg militært overlegen - det var jo sånn europeerne hadde lagt under seg hele verden. ANC skulle derfor føre den politiske opposisjonskampen med henstillinger og petisjoner. Derfor var da også ANC de første 30 åra prega av en svært ydmyk og kryptende holdning.

Etter hvert ble ANC mer skarpe i sine krav og protester. Særlig etter at Nasjonalistpartiet overtok regjeringsmakta i 1948 og introduserte apartheid som system. Men protestene var fortsatt trygt basert på ikkevoldelig grunn. ANC avholdt «ikkesamarbeids»-kampanjer mot myndighetene med streiker, boikotter og sivil ulydighet. Også etter at ANC og utbryterorganisasjonen PAC - Pan-Africanist Congress - hadde proklamert den væp-

na kampens vei, har ulydighetsaksjonene fullstendig dominert bildet. Aksjonene demonstrerer gang på gang den afrikanske befolkningas motstand mot apartheid. Men like ofte har det blitt demonstrert at lederne blir arrestert eller drept og aksjonene knust under jernhelen. Og apartheid fortsetter mer brutalt enn noen sinne.

Sharpeville-massakren, mars 1960 var dråpen som fikk det til å renne over. PAC hadde tatt initiativet til pass-aksjoner. Ved politistasjonen i Sharpville skjøt politiet med skarpt mot menneskemengden. 69 døde og 178 såra var resultatet. 155 var skutt bakfra! Da var det mange som hadde «den fredelige veien» langt oppe i vrangstrupen. En organisasjon for alle desillusjonerte ble starta i 1961, kalt Umkhonto we Sizwe - Nasjonens Spydodd. Først i 1963 var det åpent kjent at Umkhonto var ANCs militære gren. (Begge var da for lengst forbudt.) Men Umkhonto gikk nølende inn på den væpna kampens vei. Man ville av-

Den hvite Apartheid-staten er for sterk.

grense aksjonene til sabotasje i første omgang - «av hensyn til raserelasjonene i et fritt Sør-Afrika» som de sa. Sabotasje ville nemlig ikke kreve menneskeliv.

Fra PAC sin side skjedde omtrent samtidig en tilsvarende utvikling som i ANC/Umkhonto. I Cape Town startet PAC-medlemmer en organisasjon bygget opp av små celler som de kalte Poqo. Poqo ble raskt involvert i aksjoner som spredde en frykt blant Sør-Afrikas hvite som aldri før. De hvite så på Poqo som den lokale varianten av den fryktede Mau-Mau-bevegelsen i Kenya. Poqo var ansvarlig for en rekke aksjoner der hvite samt svarte overløpere ble drept.

Allerede i juni, 63 var over 3000 Poqo og PAC medlemmer arrestert. Over 1000 av dem var dømt allerede - 124 for mord! Fra 1962 - 65 gikk det nesten ikke en dag i Sør-Afrika uten en rettsak der et Poqo-medlem var involvert, ifølge Motlhabi i boka «Black resistance to apartheid» utgitt på Sør-Afrikas eneste svarte forlag - Skotaville.

Så langt er alt greit, og vi skandinaviske revolusjonære gleder oss. Logikken er krystallklar - væpna kamp er eneste utvei. Geriljakrig neste. Men dessverre. Til tross for at både ANC og PAC slo inn på den væpna kampens vei, på begynnelsen av 60-tallet, førte det dem ikke noe nærmere et fritt Sør-Afrika - el-

ler Azania som er det afrikanske navnet på landet. For voldsmakta slo bare enda hardere til. Og de som ikke havna på fangeøya Robben Island, endte i eksil. Et eksil de hadde vanskelig for å komme ut av. Den hvite apartheid-staten var for sterk. Deres statsmaskin for altomfattende, for overveldende. Proklamasjonen av væpna kamp førte nasjonalistbevegelsen over i en lammende passivitet. Og da det igjen begynte å røre på seg på begynnelsen av 70-tallet var det en ny bevegelse som sto bak: Black Consciousness Movement. At denne bevegelsen gjorde akkurat de samme erfaringene som ANC og PAC er en annen ting. Stadig økende masseaksjoner førte til fengsling av lederne, organisasjonene forbudt, massearrestasjoner, tortur og drap. Soweto-opprøret var høydepunktet, men samtidig nederlaget for BMC.

Hva nå? Vi leter desperat etter en utvei. Siden væpna kamp ikke har hjulpet og masseaksjoner bare blir drukna i blod, må vi finne på noe lurt. Internasjonalt press og sanksjoner er tingen. Og det er opplagt at dette er viktig. De siste månedenes uroligheter truer ikke Botha-regimet militært. Men det har virkelig forandret verdensopinionen. Og da knirker det i Sør-Afrika-økonomien. Storkapitalen ser seg om etter alternativer til apartheid. Men å tro at sanksjoner alene skal bringe Botha i kne er naivt. Reagans «sanksjoner» er bare tøv. Og selv total boikott vedtatt i FN klarer ikke å ramme Rhodesia i sin tid. Som Zimbabwes statsminister, Mugabe, sa det etter at Commonwealth vedtok begrensa sanksjoner i midten av oktober: «Sanksjoner er bare et tillegg til den væpna kampen. Den væpna kampen vil alltid være hovedformen for frigjøringsbevegelsen i Sør-Afrika».

Saken er at hverken ANC eller PAC har utfordra apartheid-staten militært. For ingen av dem har starta geriljakrig i Sør-Afrika. Små spredte aksjoner er foreløpig alt. Men vi kan håpe at ting vil forandre seg nå. Dagens situasjon viser med all mulig tydelighet at folkemassene vil revolusjon, de vil et annet samfunn. Men uten våpen er de sjansjeløse. Vil alltid være sjansjeløse. Kamp uten geriljakamp er selvmord. Og kompromiss ender i svik. Biskop Tutu sier at det beste argumentet

OLUSJON?

for at han skal bli biskop er Biskop Muzorewa i Zimbabwe. Muzorewa som danna sebraregjerung med Ian Smith og bomba flyktningeleire i Mosambik og Zambia. Det finnes ikke noe alternativ! For å omskrive Marx og Lenin litt: *Apartheid-staten må knuses!*

Det er klart at vestens ledere idag satser på en «fredelig løsning» i Sør Afrika. Men jeg tror de vil mislykkes. Det finnes ingen «fredelig løsning» i Sør-Afrika. Igår, (i skrivende stund) leste jeg om en 6 år gammel gutt som drukna i ei myr på flukt fra terrorpolitiet. To ble drept i begravelsen til gutten. Det bare fortsetter. Hvem snakker om en fredelig løsning?

Kompromissenes tid er for lengst forbi i Sør-Afrika.

Sanksjoner og internasjonalt press er viktig. Men ikke for kompromiss. Derimot for å svekke Botha maksimalt. Likevel tror jeg det kommer til å ta tid. Botha og hans boer-slekt heller nok til selvmordslinja, og da vil kampen bli langvarig og svært blodig. Og nasjonalist-bevegelsen vil lide mange nederlag på veien. Men som Nadime Gordimer skrev: «Nederlag er den akkumulerte arven av motstand, og uten den blir det ingen revolusjon.» Og videre: «Verdenshistorien ville virkelig være lett å lage hvis kampen bare ble tatt opp under forutsetning av usvikelig gunstige betingelser.» Gordimer kommer virkelig fra Sør-Afrika!

Bo Brekke, Harare.

Sørafrikanske gruvearbeidere.

Politiet er en «ivrig deltaker» på Anti-apartheid aksjonens aksjoner.

Foto: Åge Winge.

BOIKOTT

Et tjuetalls ungdommer har i Trondheim gått sammen om å danne en organisasjon ved navn Anti-Apartheid-Aksjonen. Aksjonistene har satt seg som mål å gjøre Trondheim til en apartheid-fri by og gjennomfører dette ved at alle sør-afrikanske varer fjernes fra butikkhyllene.

Kenneth er en av ildsjelene bak disse aksjonene. Rute 80 huket tak i ham under forberedelsene til et «butikk-angrep», for å få mer informasjon om denne aksjonsgruppa.

- Vi er en tverrpolitisk organisasjon som ønsker å vekke opinionen. Vi vil vise Trondheims beboere at så lenge Norge handler med Sør-Afrika, er vi medskyldige i den apartheidpolitikken Bothas regime gjennomfører, kan Kenneth fortelle oss.

Fjerner etikettene

- Hvordan går dere fram under aksjonene?

- Først varsler vi de butikkene som fører Sør-Afrikanske varer, at hvis disse varene

ikke er fjernet innen en bestemt dato, går vi til aksjon. De fleste butikkeiere har bare ledd av oss og ikke tatt våre advarsler til etterretning. Derfor har vi blitt nødt til å aksjonere.

Vi har gjort varene ubrukbare for salg ved å fjerne etikettene. Men enkelte av butikkene har etterpå solgt disse varene til halv pris. Da har vi dratt tilbake og bulket dem.

Aksjoner nytter

- Er det noen vits i slike aksjoner?

- Ja, sjølsagt. Vi vet at 5 av 6 butikker nå har sluttet å selge sør-afrikanske varer. Vi ble veldig oppmuntret etter vår første aksjon. Da erklærte butikksjefen til en

nærradio-stasjon at han ville stoppe salget av sør-afrikanske varer, fordi aksjonen mot hans butikk var dårlig reklame. Han ønsket å spare kundene for lignende aksjoner i fremtida.

Klassepurk

- Slike aksjoner er ulovlige?

- Ja, vi har erfart det. Under hver aksjon har butikkeierne tilkalt politiet, men vi har som regel rukket å fjerne oss før de har kommet.

En gang tauet politiet innkeltet aksjonister og noterte navn. Jeg synes det er besnærende hvordan politiet følger ordre, uten å ta hensyn til hva vi aksjonerer mot. Jeg mener forholdene i Sør-Afrika legitimerer våre aksjoner.

- Hva nå, i tida fremover?

- Vi planlegger å gå over til en annen type aksjoner, men dette er litt usikkert enda. Dere får vente og se, avslutter Kenneth og stresser videre for å aksjonere i nok en butikk.

Solveig Mikkelsen

Vi er alle i samme båt

Med Arbeiderpartiet ved makta i ca. 40 år skulle vi tro at arbeiderne hadde fått mere makt i Norge. Men har arbeidere fått mer makt? Svaret er opplagt - NEI!

Arbeiderpartiets udugelighet kommer til syne når virkeligheten tvinger dem til det. For Arbeiderpartiet har hatt mange nok av de edle drømmene . . . Arbeiderpartiet hadde faktisk engang et håp om at arbeidere i Norge skulle få makt på fredelig vis. Det er da deres udugelighet virkelig springer en midt i synet.

Vi kan jo være litt greie og si at Arbeiderpartiet ikke helt hadde et kart som passa med terrenget. For de klarte aldri å lage en politikk for at folk i Norge skulle få makt. De kunne ha gjort det hvis de virkelig hadde gått inn for det. Men da hadde de måttet gå løs på den private eiendomsretten, de hadde måttet sjøl gjøre opprør mot byråkratiet, mot de som hadde makt. Hva skjedde så istedet? Oppkjøp, enkelt og greit. Men ikke minst svik overfor dem de skulle representere. For oppgaven med å sikre folk makt var nok et litt for dristig prosjekt for Arbeiderpartiet. . . *Klasser?* Men er det klasser i Norge? Nei, forteller sosialdemokratiet oss.

Det var det før (. . .) Dvs. på godt sosialdemokratisk er det bare klasser når noen er så fattige at familien bor på 1 rom + kjøkken og kapitalisten på fabrikken bor i palass på den andre sida av elva. (En helt annen sak er at det visstnok finnes 200 000 mennesker i Norge som lever under fattigdomsgrensa, men dette er jo «bare» fakta. Ikke 'no å bry seg om. . .) Ja, hadde enda verden vært så enkel. Saken er den at *formen* utbyttinga tar ikke er det vesentlige. Det finnes «rike» arbeidere som likefullt er arbeidere i kraft av sin avmektige stilling i forhold til produksjonen.

Likefullt er det noen som tjener seg et *overskudd* på arbeiderens verk. Likefullt må denne kapitalisten, eller disse kapitalistene (alt ettersom) konkurrere med andre på et marked, for å holde konkurranseevnen ved like. Arbeideren er allikevel arbeider. Arbeideren er også arbeider sjøl om hun eier flere aksjer i bedriften. For bedriften «hennes» må *også* konkurrere på et marked. Sånn er det i Norge, sånn er det på Fillipinene og i USA. Kapitalisme er det likefullt. Likefullt har vår arbeiderske motsatte interesser av kapitalismen som system.

Tenk å kunne styre samfunnet!

Er det ikke sånn at noen styrer og andre «bare» jobber? For det å styre, hva betyr det egentlig? Det betyr å bestemme hvor mange unger som skal få to eller tre blyanter i løpet av skoleåret. Det er å bestemme om Titania skal få slippe ut mer gift i Jøsingfjorden. Det er å bestemme om norske redere skal få flagge ut - og sjølsagt om de skal få frakte olje til Sør-Afrika.

Rute 80 trykker i dette nummeret andre del av en artikkelserie om sosialdemokratiet skrevet av lederen i Rød Ungdom, Ann Helen Skaug.

Hvem styrer Asbjørn?

Asbjørn Haugstvedt i Handelsdepartementet skulle jo da ha ganske mye makt. Han er med på å opprettholde Sør-Afrikas blodige krig mot et svart flertall ved ikke å stoppe frakta. Eller? Er det andre som *egentlig* styrer Asbjørn? Hvem styrer så Asbjørn? Rederne? Jeg tror det.

Det er her Arbeiderpartiets svik ligger. De skal ha oss til å tro at arbeidere får mere makt dersom de bare kommer inn i posisjoner i departementer. Feil igjen! Dette skjønner vanlige folk. Det er bare det at ingen har så mye tru på seg sjøl at de kan si: Hei, kom dere vekk - vi kan styre verden bedre!

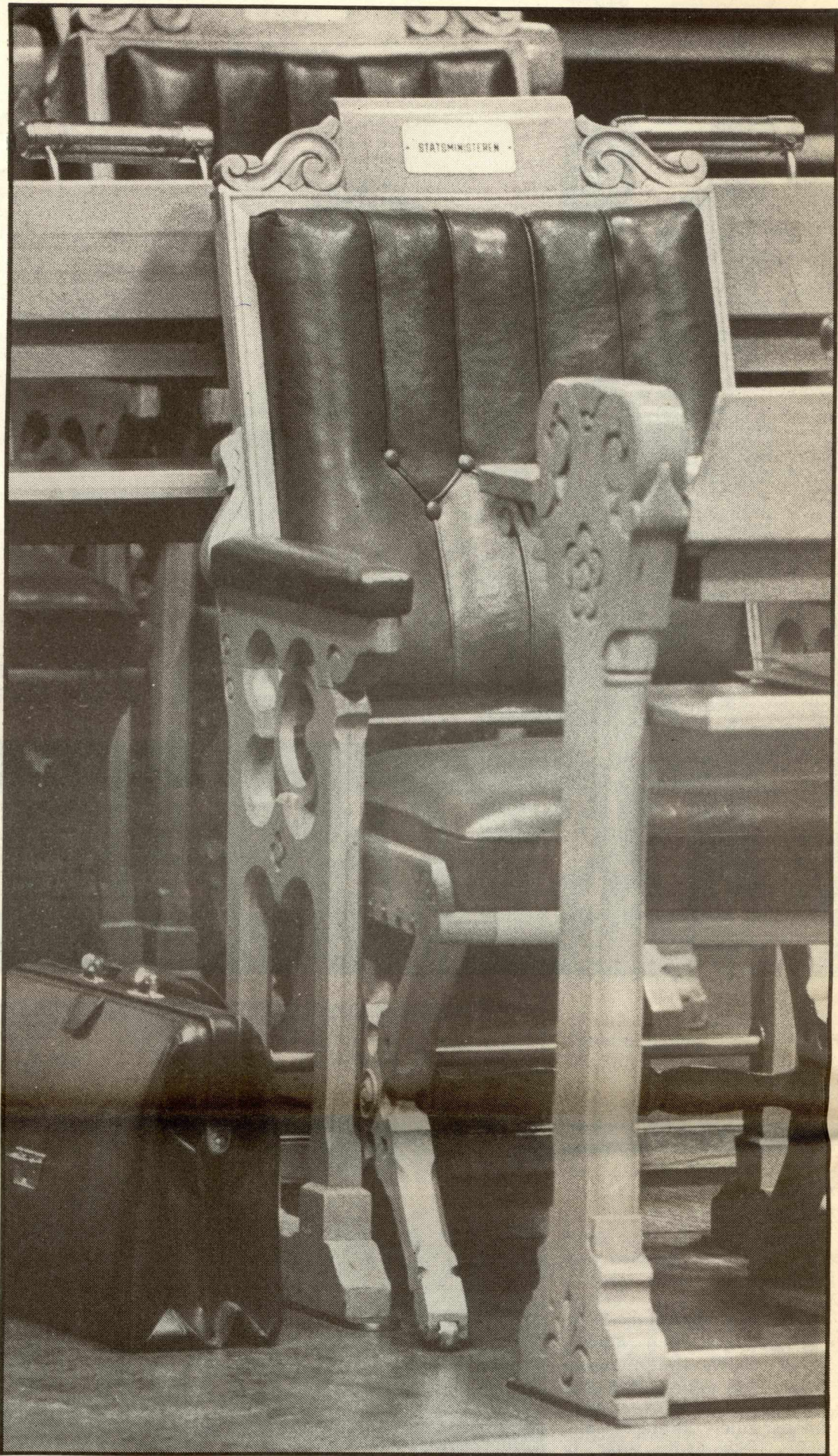
Å jobbe med hue

Åssen skal kvinnfolk kunne styre når vi jobber dobbelt så mye som mannfolk? Ikke nok med det. «Alle» veit jo at kvinnfolk ikke kan styre! Dvs. noen fikser sikkert å bli som menn, men kona mi. . . Jeg husker også den gymnasiasten som så rart på en kamerat av meg da han påsto noe så vanvittig som at en gruvearbeider kunne styre samfunnet.

— Nei, en *arbeider* kan vel ikke styre. . . Hvor har du lært detta gutten min? På skolen, ja. Det er akkurat som Einar Gerhardsen. Han mente at når vi innførte 9-årig grunnskole for «alle» i Norge så ville vi avskaffe klassene. Men det er jo like mange arbeidere ennå, Gerhardsen! Det er faktisk fler.

Var sosialdemokratene dumme?

Skjønnte ikke Gerhardsen at klassene ikke kunne avskaffes bare ved å innføre en skole for alle? Skjønnte ikke Arbeiderpartiet at ikke arbeidere kunne få makt bare gjennom stortinget? Det enkleste er å tro at de var dumme. Det var de sjølsagt ikke! Arbei-

Hvem skal få sitte i denne stolen og styre landet? Foto: Klassekampen.

derpartiet har *aldri* vært interessert i at kvinner og arbeidere skulle ha noe å si. Tidlig gav de opp å kjempe for at arbeiderne skulle ta makta i bedriftene, tidlig gikk de «kapitalens vei» som vi kommunister pleier å kalle det.

«Vår» konkurranseevne

Når vi så har slått fast at arbeidere ikke har makt, hvorfor skal vi da få skylda for alt? Det vanlige er jo at synderen skal svi. Arbeiderpartiet ved makta siden krigen er hovedgrunnen til at folk *trur* at dem må ta på seg skylda for alt. De har bygd seg opp en image sånn at de framstår som arbeideres parti. Men samtidig forsvarer DNA *aktivt* den norske kapitalismen. Et veldig godt eksempel. Et lite, lutfattig oljeland - Benin. Fikk hjelp av Norge i *Arbeiderpartiets regjeringstid* til å pumpe opp olje. Benin fikk 2 prosent av inntektene, Norge fikk 98 prosent. Det er det jeg ville kalle grov utbytting, det er ikke å stå på arbeidernes side, det er å stå på imperialismen sin side.

Men folk har jo fått det bedre?

Ja, jøss. Men nå skal vi få skylda igjen. Nå skal norsk industri omstilles. Alt det som Arbeiderpartiet gikk i spissen for å bygge

opp, og som norske arbeidere faktisk bygde. Riv det ned! Det er for gammalt, det duger ikke lenger. Idag skal høyteknologi og rasjonaliserte arbeidere skaffe Norge de inntektene «vi» så sårt trenger. Ut med folk og inn med maskiner. Ingen trudde vel at folk skulle beholde arbeidet? Det er nemlig ikke meninga. Det er derfor de er så opptatt av å lære folk hvordan leve et liv som arbeidsledig gjennom skolen. I sine stortingsmeldinger sier makthaverne faktisk at skolen skal *peke utpå forhånd* de unge som skal tre inn i de voksnes rekker som permanent arbeidsledige.

Det var den båten. . .

Jeg skulle faktisk ønske det var sånn at alle var i den samme båten. At alle hadde samme interesse av å skape et bedre samfunn. Og Arbeiderpartiet kunne sikkert ønske seg det samme, iallefall de *ærliges* sosialdemokratene. Arbeiderpartiets udugelighet og svik går nettopp ut på at de aldri forholdt seg, eller forholder seg idag - til *virkeligheten*. For hva skulle vi ellers forholdt oss til? Søk sannhet fra fakta sa en gammel kineser en gang. Jeg tror han hadde rett.

Ann Helen Skaug

INVITATION TO THE BLUES

Tom Waits i Oslo konserthus.

Foto: Ola Sæther/Puls.

Alle klisjeene er oppbrukt, og har tatt 3 måneders ferie på grunn av overforbruk.

Som en uttygd, seig Sor-Bits ligger orda igjen, klebrige og uten smak. Boulevardavisene har fått sitt, og alle var der.

Hva anna er det å si? Bortsett fra at en stor artist gjesta Oslo en mørk, kald oktober-kveld. Og at denne artisten nettopp har kommet med en ny LP. Og at han heter Tom Waits.

Oslo konserthus, 28. oktober: En mørk, tynn skikkelse med ryggen mot publikum, i intenst spenn med en paraply hevet over hodet. Ovenfra faller tungt regn, stormen velter inn over scenen og truer med å velte skikkelsen over ende, han retter seg opp mot uværet, tar usikre trinn framover, stemninga er lada, dramatisk.

*and I'm so far away from home
and I miss my baby so
I can't make it by myself
I love you so*

Med en stemme farga av whisky og seine sigaretter maner Tom Waits fram bildet av sjømannen på veg ut mot det endeløse havet, vekk fra den jenta han er glad i, mens minner og tanker strømmer på. Det er sterkt, fortetta spenning, og i øyeblikket er den vaiende sjømannen virkelig, vi kan virkelig se ham og kjenne følelsene hans. Tom Waits kom, og han vant. En amerikansk artist, opprinnelig fra California, i dag bosatt i New York, på terskelen til å

vokse ut over den kult-statusen han har hatt siden han i 1973 kom med sin første LP, viste at han er noe av det mest spennende som skjer innafor - i mangel på en bedre betegnelse - moderne musikk for tida. For det ville være feil overfor Tom Waits å sette han i båsen «rock», ferdig med det, til det er han for allsidig, for mangfoldig, sjøl om det er et rock-publikum som i første rekke har plukka ham opp. Fra «Closing Time» kom i 1973 fram til årets «Rain Dogs», har han levert ei sjødestillert blanding av jazz, blues, og rock, noen ganger med et anstrøk av country, gjerne med en dash strykere eller et Frelsearme-orkester klagende i bakgrunnen. Han har tatt oss med på ei nattevandring i samfunnets skyggeland, vist oss et dunkelt, og samtidig fargesprakende galleri av de som lever på sida av den offisielle fasaden, på undersida av Den Amerikanske Drømmen. Som han synger i «Underground», sangen han åpna med i Oslo Konserthus:

*There's a big dark town
it's a place I've found
there's a world going on*

UNDERGROUND

Waits' vandringar fører oss over våt asfalt i neonbelyste gater, inn i røykfylte barer, ut på tørre, støvete landeveger, fra by til by langs den amerikanske highwayen. Med kjærlighet og varme tegner han de som har tippa utafør, boms, horer og halliker, uten å bli platt eller sosialpornografisk. Og om musikken hans har vært prega av sentimentale følelser og melankoli, blir det ikke bløddmer, men ærlighet. Ydmykhet overfor menneskene er et stikkord, lengsel

et anna. Som på LP'en «Blue Valentine» (1978), hvor Waits' rustne stemme ligger over st smekker strykearrangement i «Somewhere» fra musicalen «West Side Story»:

*There's a place for us
somewhere a place for us
peace and quiet
an open earth
wait for us
somewhere*

Rain Dogs

Så også med «Rain Dogs». Tittelen står for menneskene som lever på utsida og ikke har det for godt med seg sjøl. Gjennom 17 sanger og to instrumentaler leverer Tom Waits et nytt knippe av sine billedrike fortellinger fra livet «underground», i en muskalsk helhet som fortsetter der «Swordfishtrombones» (1983) slapp. På «Swordfishtrombones» trakk Waits inn instrumenter som marimba og sekkepiper, og et karakteristisk pumpeorgel - på «Rain Dogs» er pumpeorgelet inntakt, det dunker og bobler og syder fra marimba og 101 rytmeinstrumenter, det strømmer ut sære lyder fra saksofoner og trompetar, det svinger på en måte som gjør at Bobbysocks låt hvori opptatt det samme ordet skulle vært anmeldt for blasfemi og plata dømt til et evig liv som blink for leirdueskyttere. Musikken spenner fra tilnærma country («Blind Love») via følsom rock («Downtown Train») og jazz/blues («Walking Spanish») til en cabaret-inspirert «Cemetery Polka» og instrumental utblåsing i «Midtown». Og tekstene, tekstene - her er det snakk om pur poesi, hvor Waits maler bilder som du kan lytte til og lese på nytt og enda en gang, og stadig oppdage nye fargesjatteringer.

*Well it's 9th and Hennepin
and all the donuts have
names that sound like prostitutes
And the moon's teeth marks are
on the sky like a tarp thrown over all this
And the broken umbrellas like
dead birds and the steam
comes out of the grill like
the whole goddamned town is ready to
blow.
And the bricks are all scarred with jailhouse
tattoos
and everyone is behaving like dogs.
(... 9th & Hennepin ...)*

Her hvisker en slitt, ru røst, over et mørkt, dramatisk lydbilde, fram hvordan det er å ha verden på skjeve, være «down and out» og på nedtur, sånn at sjela di ikke kan stå uberørt tilbake. Og det er mye anna, umulig å katalogisere, men som må oppleves, og som også setter krav til deg: At du bruker ørene, sansene og hjertet. «Rain Dogs» er en LP det tar tid å komme inn på, men har du først fått den under huden slipper den ikke taket.

EKTE

«Swordfishtrombones» ga oss «In the Neighborhood», det nærmeste Waits har vært å få en hit, og med «Rain Dogs» ser det ut som om et større publikum har oppdaga Waits. Konserten hans i Konserthuset ble da også utsolgt på noen få timer, og pressa ofra ham mye trykksverte forut og etter konserten. Vel og bra. Tom Waits til massene er ikke ei dårlig parole. Men er Tom Waits' steg fra bakgatene til boulevardavisenes tabloidsider og farga lørdagsbilag et uttrykk for en trend hvor det såkalte «in-folket» skaffer seg en bohems kult-figur til bruk i festlige lag og til intellektuelle les: åndsfattige - konversasjoner? Går det f.eks. an å være med i Unge Høyre og like Tom Waits uten å være schizofren? Eller: Går det an å like Tom Waits og være tro sosialdemokrat, for i Det Sosialdemokratiske Samfunn eksisterer pr. definisjon ikke de menneskene som Waits skildrer? Spar oss for falske posører og strømlinjeforma kameloner! Her er det nemlig snakk om noe ekte.

(Tittelen på denne artikkelen er den samme som en av sangene på Waits' LP «Small Change» fra 1976. Her er den - bokstavelig talt - ment som ei oppfordring om å kjenne si besøkstid, og vandre til nærmeste musikkforretning.)

Leif Steinholt

LETTVINT BARNEFILM

THE GOONIES

«The Goonies» er navnet på Steven Spielbergs siste film. Dette er en barnefilm som minner om en blanding av et moderne eventyr, fullt av effekter, og en mer skrekkinngytende versjon av Bobsey-barna.

Skattejakt

Det skjer aldri noe spennende her omkring, klager den 13 årige Mikey i filmens begynnelse. Etterhvert viser det seg hvor feil han har tatt. Han og de seks vennene hans dumper nemlig over et gammelt skattekart som innleder en serie med uvanlige opplevelser. Skattekartet fører dem til en nedlagt og falleferdig restaurant. Under denne ligger hulen som fører fram til den ukjente hemmeligheten. Det viser seg imidlertid at de beryktede italienske forbryter-

brødrene, Fratelli, har sitt tilholdssted her. De syv oppdager et eget seddeltrykkeri, et lik og et eiendommelig monster. Monsteret viser seg å være vennligsinnet og en bror av Fratelli'ene. Det ser en stund ut til at

de skumle skurkene skal hindre ungene i skattejakten. En av de syv blir til og med tatt til fange av disse. Resten fortsetter imidlertid jakten på skatten de tror skjuler seg i hulen. Hulens skatten befinner

seg i og som barna går på kryss og tvers i før de når målet, arter seg som en utspekulert dødsmaskin. Feller er utlagt overalt. De finner likene til andre som har prøvd å finne fram til skatten før dem. Vi kan jo røpe at det selvfølgelig ender bra, tross farlige feller og minst like farlige forbrytere som forfølger barna.

Regissøren Spielberg og produsenten Donner

seg i og som barna går på kryss og tvers i før de når målet, arter seg som en utspekulert dødsmaskin. Feller er utlagt overalt. De finner likene til andre som har prøvd å finne fram til skatten før dem. Vi kan jo røpe at det selvfølgelig ender bra, tross farlige feller og minst like farlige forbrytere som forfølger barna. Regissøren Spielberg og produsenten Donner som har samarbeidet om denne filmen, mener den er for både voksne og barn. Joda, den er spennende nok selv for voksne, hvis man har sansen for slike fantasifostre. Det har ikke jeg. E.T., Gremlins, Haisommer og Indiana Jons har alle blitt store kassasuksesser. Spielberg har et navn og kjenner oppskriften. Men Goonies er atskillig dårligere enn disse andre. Den er, som

BRØDRENE TAVIANIS

KAOS

«Kaos» er utvilsomt høstens vakreste og mest interessante film. Det er italienerne Paolo og Vittorio Taviani som står bak denne filmen. Den er bygget på noveller av den tidligere Nobelpris-vinneren i litteratur, Luigi Pirandello.

Filmens handling foregår på Sicilia. Den viser oss en natur og et landskap som overgår enhver turistbrosjyre. Man må lete lenge for å finne noe lignende på dagens Sicilia.

INTET KAOS

Pirandellos eget sitat åpner filmen: «Jeg er sønn av Kaos.» Med det mener han å henvise til stedet han ble født med samme navn, men også

til det som er hovedtemaet for hans diktning; nemlig det kaos og de konflikter hver og en av oss bærer inne i seg. Denne siden av Pirandello kommer imidlertid lite til uttrykk i filmen.

Det er de sicilianske motsetninger; begjær kontra moral, og konflikter mellom underklasse og overklasse, som utgjør kaoset i filmen. Brødrene har valgt å skildre dette på sin måte, ved hjelp av et utvalg Pirandello-noveller. Seleksjonen har skjedd på deres premisser. De har valgt ut de novellene fra forfatterskapet som best egner seg til å skildre det de er interessert i; folkeliv og klassemotsetninger på Sicilia, i begynnelsen av dette århundret. I komposisjonen av filmen finnes det ikke noe som minner om kaos. Ingenting er overlatt til tilfeldighetene. Enhver detalj virker gjennomtenkt.

NOVELLENE

Vi får ialt se biter fra syv forskjellige noveller. Fem av disse er representert i sin helhet. Det hele begynner med at noen gjetere fanger en ravn. De plager den før de fester en bjelle rundt benet dens og lar den få fly igjen. Ravnene binder de forskjellige novellene sammen. Den flyr fra

sted til sted. Fuglen blir et symbol på ulykke der den ferdes.

Det første stedet den kommer til er folk iferd med å emigrere til Amerika. Vi får et inntrykk av de fattige menneskene med håp om rikdom og en ny start et annet sted. De som blir igjen bærer på illusjoner om at emigrantene en gang skal vende tilbake som velstående mennesker. Vi møter en mor som ikke har hørt fra de to sønnene hun elsker siden de dro. Hennes hat til «Den andre sønnen» som også er novellens tittel, virker irrasjonelt. Han er blitt igjen hjemme hos henne og vil henne bare godt. Hun forteller sin historie om hvordan mannen hun elsket ble drept av en blodtørstig skurk som senere voldtok henne. Sønnen er resultatet av voldtekten. Til tross for hans gode egenskaper kan det aldri bli forsoning mellom mor og sønn, også fordi sønnen ligner farens utseendemessig.

MÅNESYKE

«Månesyke» er både fengslende og mystisk. Den handler om en mann som blir vill og gal ved fullmåne. Naturkraftene rår over han på en uforklarlig måte. Kvinnen som er blitt gift med ham, vet ikke sin arme

de andre, usannsynlig og full av handling, men noe mangler. Det hele virker som et venstre-håndsarbeid. Når kassasuksess er overordnet kvalitet og innhold, er dette tegn på liten respekt overfor kinopublikum. Det må imidlertid sies til filmens fordel at de sju ungene alle er gode skuespillere. Til tider både morsomme og søte.

Siri Baastad

råd. Hun prøver imidlertid å benytte seg av anledningen til et lite eventyr med sin fetter. Det hele avsluttes med en løsning som er til beste for alle.

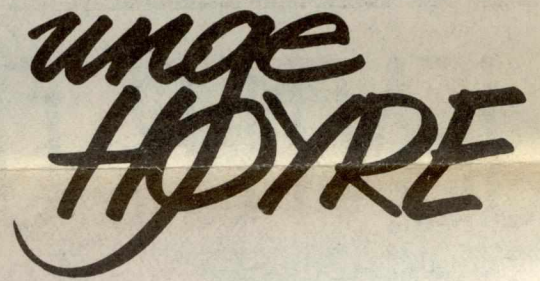
I epilogen møter vi Pirandello selv i en samtale med sin mor. Hennes historie er innledningen til det vakreste bildet i hele filmen. Vi får se en opplevelse fra hennes barndom. Familien hennes var i landflyktighet fra Sicilia fordi de holdt med Garibaldi. På båtreisen kommer de innom en hvit pimpstenøy. Barne boltrer seg i sanden og bader. Middelhavet, barna, den hvite sanden, det kan bare nytes og beundres.

Dette må også bli konklusjonen. Tre timer føles ikke lenge når filmen er en estetisk nytelse.

Siri Baastad

PIRANDELLO

GRENSELØSE

Noen sanger blir «klassikere» eller «evergreens», som det heter på internasjonal sjargong. Og vi lever i tider som forteller oss at Ola Nordmann skal bryte ut av den provinsielle steinrøysa og sprengre sine grenser, hvor det å være kosmopolitisk eller enda bedre; ha et kontinentalt preg, er essensielle livsverdier.

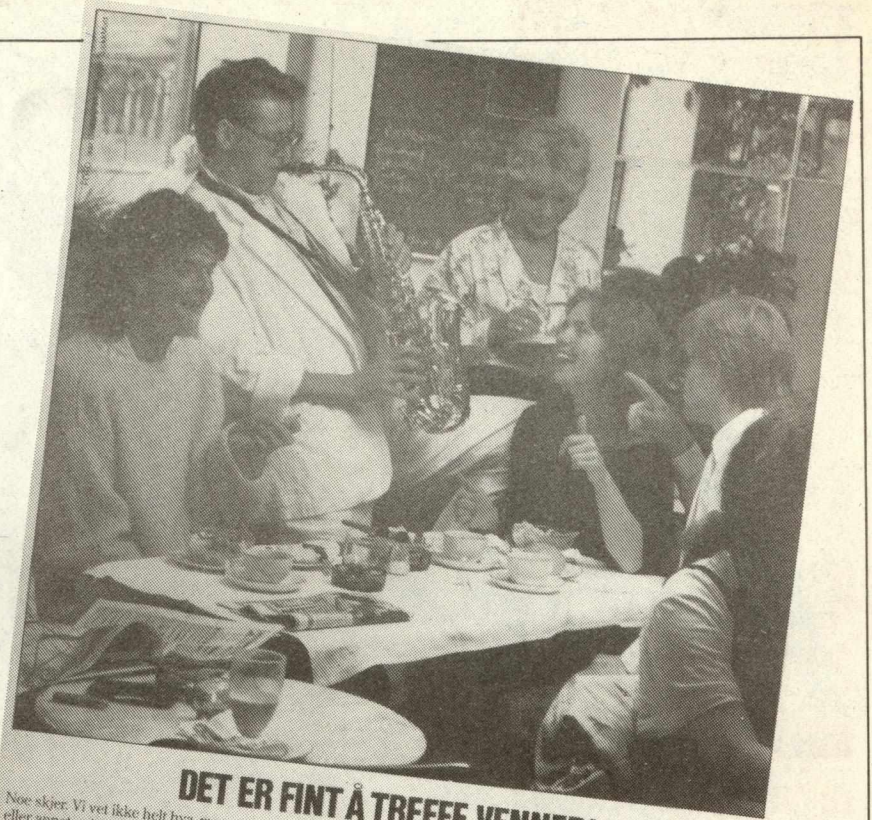
Ei ellers anonym plate som kom i høst, tar denne tid-sånden på pulsen, tolker øyeblikket og gir det sitt egentlige uttrykk. En utgivelse beregna på gevinst i ei rask, hektisk markedsføringskampanje blir stående som et monumentalt symbol over store krefter i tida. Det er ikke så ofte en enkelt melodi lar oss se inn i utgiver og artist sin innerste sjel, men her skjer det! Vi har med andre ord å gjøre med en ekte klassiker.

Vi snakker sjølsagt om Unge Høyres valgkamp-sang, «Grenseløse Norge». Artisten bak «grenseløse Norge» (med undertittel «Henriksens Combo», hva nå det skal bety), er den glade trubadur Ole Paus. Mannen som i 1976 framførte følgende linjer om den styrtrike skipsreder Hilmar Reksten:

*Hilmar Fergemann begynte i det små
Med et par-tre millioner eller så
Dem fikk ha ut av landet
og Gud vet hvor de er nå.*

Paus sin oppsummering fra 76 er grei nok den, - Hilmar Reksten var utvilsomt en foregangsman her på berget i grensस्प्रेngende virksomhet. Stråsel-skaper i skatteparadis som Panama må ha vært en av Hilmars mest velprøvde metoder. Men tidene skifter, og at Paus nå stiller opp for de blå redervenene i Unge Høyre med en sang som ikke kan bli oppfatta som noe anna enn en utilsørt hyllest nett-opp til den ideologien som Hilmar Reksten var eksponent for, bekrefter ikke anna enn den gamle marxistiske sannhet om at alt forandrer seg - også sannhetene.

Stein H.

DET ER FINT Å TREFFE VENNER!

Noe skjer. Vi vet ikke helt hva, men et eller annet er i ferd med å skje med oss nordmenn. Det blomstrer i norsk kulturliv som aldri før. Vi synger og spiller - i kor, korps, frie teatergrupper og lokale revyag. Vi driver jogging, aerobics og dans. Idrettslag, speiderbevegelse, - ja, til og med politiske ungdomsorganisasjoner får stadig nye medlemmer. Folk som tidligere malte fyord og «Kiroy was here» på offentlige toaletter, har startet graffiti-grupper. Et hvert sted med respekt for seg selv har eget karneval. Idet hele tatt er kulturbildet blitt bredere og mer variert enn noen gang. (Og det uten offentlig kultursekretærs hjelp.)

Livet er mer enn large-TV, mikro-bølgeovn og realitetsøkonomier. Livet er også utfoldelse, kontakt, vennskap og nærhet. Derfor setter vi tilhørighet foran rotløshet, vi skaper nye tradisjoner og spennende ritualer fremfor å velge historieløsheten. Vi søker kontakt og vennskap fremfor isolasjon og ensomhet.

Derfor krever vi også åpenhet fremfor kulde, perssonlig ansvar fremfor offentlige terapeuter, frihet fremfor reguleringer. Grenseløse Norge lar seg ikke stoppe av offentlige reguleringer og restriktive lukkelovyer.

Tvert om: I Grenseløse Norge vil politikerne åpne på ferne stengler og unødvendige reguleringer. De vil gi deg frihet og ansvar. De stoler på deg. Til gjengjeld kan du skape liv, styrke omgang ved venner. Delta i foreninger, gå på cafe. Du kan sprengre grenser og skape noe - en meningssykt tilværelse. For deg selv - og helt uten pentene. Det er fint å treffe venner.

STEM HØYRE 9 SEPTEMBER!

Idag er det en nyhet at Blystadbrødrene ikke fikk gå inn før køa på en av hovedstadens mange cafeér fordi dørvakta ikke kjente dem igjen. Dette er altså noe som det er interessant å få vite, og ymse ak-sjespekulanter og børshaier framstilles som de rene forsvarere av nasjonens ære.

Det er moderne - og grensस्प्रेngende å hove inn grovt med penger på å sno aksjer, dvs. papirlapper som ikke kunne eksistert hadde det ikke vært for den menneskelige arbeidskrafta i produksjonen, som de dresskledde på Oslo Børs står 1000 mil unna. Nu vel, hva har så dette med «Grenseløse Norge» å gjøre?

Ikke anna enn at Paus griper fatt i denne strømnin-ga, blir betalt av Unge Høyres PRavdeling og får spredt sin lovsang til «Du er din egen lykkes smed» ideologien, til alle landets førstegangsvølgere. Det er dette som hever «Grenseløse Norge» skyhøyt over det dagligdagse trivielle.

«Grenseløse Norge» har sjel, den sjela som er gjøds-la med oljepenger, kjøppe børsmilliarder og gode ra-ter på oljefrakta til det grenseløse Sør Afrika. At «Grenseløse Norge» eller holder under middels Norsktoppstandard i sukkersøt balladeform får så være. Her er nemlig form langt underordna innhold

Og i det levende livet er det fortsatt sånn som Ole Paus sang om Hilmar Reksten i 1976:

*Hilmar Fergemann, verden er så stor
Hilmar Fergemann er større enn du tror
Der du sitter og spiller monopol
på ditt kontor*

Sånn har det alltid vært, og sånn skal det alltid være. Det er det egentlige budskapet i «Grenseløse Norge». Heri ligger dens klassikerstatus.

Ole Paus: «Grenseløse Norge» (Henriksens Com-bio)
Unge Høyres Landsforbund, 1985.

Retur:
Rute 80
Postboks 4702
0506 Sofienberg
OSLO 5

Rute 80

RØD UNGDOMS MAGASIN

Ti år etter

2

JENTER OG FYSIKK

4

Libido Link

8

JENTER OG ROCK

10

Sør-Afrika

14

PLATER, FILM

17